

ILULISSAT ISFJORDS CENTER

Denne rapport indeholder en analyse og plan af et formidlingscenter ved isfjorden i Ilulissat. Analysen er gennemført for Qaasuitsup Kommune og Realdania. Analysen er gennemført af Dansk Bygningsarv og Rambøll.

Realdania

ILULISSAT ISFJORDSCENTER

2. udgave 2014

Oplag: 50 eksemplarer

Tryk: Tarm Bogtryk A/S

Fotos: Dansk Bygningsarv

Design & layout: Hvid Hverdag

ILULISSAT ISFJORDS CENTER

Denne rapport indeholder en analyse og plan for et formidlingscenter ved isfjorden i Ilulissat. Analysen er gennemført for Qaasuitsup Kommune og Realdania. Analysen er gennemført af Dansk Bygningsarv og Rambøll.

KONKLUSIONER & ANBEFALINGER

Indledning s. 6 / Konklusioner og anbefalinger s. 8

RAMMEBETINGELSER

Klima s. 14 / Globalisering s. 16 /
Infrastruktur s. 18 / Turisme s. 22 /
Isfjorden s. 25

KONCEPT

Baggrund s. 32 / Vision s. 34 /
Koncept s. 35 / Aktiviteter s. 36 /
Målgrupper s. 38 /
Forretningsidé s. 40

MARKEDSANALYSE

Vurdering s. 44 / Grundlag s. 46 /
Caseanalyse s. 50

DRIFT AF ISFJORDSCENTERET

Drift s. 56 / Organisation s. 58 /
Økonomi s. 60 / Caseanalyse s. 62

DE FYSISKE RAMMER

Nyt center s. 66 / Placering s. 68 /
Funktioner s. 70 / Forbindelser s. 72
/ Formidling s. 74 / Unesco s. 75

ANLÆGSØKONOMI

Økonomi s. 78 / Finansiering s. 80

ANLÆGSORGANISATION & PROCES

Organisation s. 84 /
Procesplan s. 88

BILAG

Inspiration s. 94 / Litteratur s. 98 /
Interview s. 99

INTRODUKTION

INDLEDNING ^{S/6}

**KONKLUSIONER
& ANBEFALINGER ^{S/8}**

INDLEDNING

På Grønlands Vestkyst ved Diskobugten, 250 km nord for polarcirklen, ligger Ilulissat Isfjord med det grønlandske navn Kangia.

Isfjorden udgør et spektakulært sted, hvor verdens klimaforandringer udspiller sig, og hvor besøgende har mulighed for at overvære en af verdens mest aktive, kælvende gletchere på helt tæt hold. Ved Ilulissat Isfjord kan besøgende betragte, hvordan verdens klimaforandringer udspiller sig i en smuk og særpræget kontekst. Den grønlandske indlandsis rummer viden om tusinder af års geologisk og klimatisk udvikling, og særligt området omkring Ilulissat Isfjord er et oplagt udgangspunkt for studier af de klimaforandringer, der er højt på den politiske dagsorden i hele verden lige nu.

Isfjorden er også et af de få steder i verden, hvor man stadig kan føle sig helt alene. Den storslåede natur minder de besøgende om deres placering som mennesker i en større sammenhæng og giver anledning til eftertanke. Allerede nu er Ilulissat – på trods af sin lille størrelse – en 'verdensby' og besøgsål for politikere, statsledere, forskere og debattører fra hele verden, der ønsker at sætte klimaforandringer på dagsordenen. Hvert år besøger omkring 30.000 gæster den lille grønlandske by, et tal

der forventes at stige i de kommende år. De besøgende består, ud over de professionelle meningsdannere, af krydstogtsturister, der tilbringer mellem et par timer og et par dage i Ilulissat og individuelle rejsende, der normalt bruger omkring tre dage i byen og området. I 2004 blev isfjorden udpeget som UNESCO verdensarv.

Dermed fulgte også en forpligtelse til at formidle dette ganske særlige sted til de besøgende, og idéen om et formidlingssted for Ilulissat Isfjord har levet i mange år. Ilulissat mangler stadig en formidling af isfjorden, der står mål med den spektakulære attraktion – uden at tage pusten fra den.

KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Det er vurderingen, at etablering af et isfjordscenter i Ilulissat rummer et stort potentiale for isfjorden og Ilulissat som turistdestination. Byggeriet skal være af mindre skala og høj arkitektonisk kvalitet, og Isfjordscenteret forventes at være afhængig af et årligt driftstilskud.

På baggrund af de gennemførte analyser er det vurderingen, at etablering af et Isfjordscenter i Ilulissat har et meget stort potentiale blandt andet som grundlag for fortsat udvikling af isfjorden som turistdestination til gavn for hele regionen. Et Isfjordscenter i Ilulissat kan dog ikke drives på markedsvilkår som en økonomisk bæredygtig forretning.

Et Isfjordscenter i Ilulissat vil befinde sig i en kontekst af et globalt orienteret Grønland, der er inde i en vigtig

udvikling mod større politisk-økonomisk selvstændighed, og som i stadig større grad er et globalt geopolitisk omdrejningspunkt.

Allerede nu er Ilulissat besøgsmaal for internationale, højt profilerede besøgende, der kommer for at se isfjorden og være der, hvor klimaforandringerne udspiller sig. Isfjordscenteret bør bygge videre på denne position og kan på den måde blive et vigtigt bidrag til øget lokal stolthed og identitet og skabe nye arbejdspladser.

**ALLEREDE NU ER
ILULISSAT BESØGSMÅL
FOR INTERNATIONALE,
HØJT PROFILEREDE
BESØGENDE, DER KOMMER
FOR AT SE ISFJORDEN
OG VÆRE DER, HVOR
KLIMAFORANDRINGERNE
UDSPILLER SIG.**

ISFJORDSCENTERET I TAL

BYGNINGSAREAL

620 indvendige m² svarende til 800 brutto m²
(ca. 30 procent til gange, vægge, trapper og installationer).

ANSLÅEDE ANLÆGSUDGIFTER

108 mio. kroner inkl. anlæg, projektudvikling, byggemodning,
udstilling og formidling samt bygherrerreserve.

PLACERING

Centeret placeres i den sydøstlige ende af den tidligere
helikopterlandingsbane midt mellem Ilulissat by og Isfjorden.

FORVENTEDE ANTAL GÆSTER

17.000 entrébetalende gæster årligt til en entrépris på i gennemsnit
75 kroner.

FORVENTEDE DRIFTSOMKOSTNINGER

4.250.000 kroner årligt.

FORVENTEDE DRIFTSINDTÆGTER

2.250.000 kroner årligt.

KOMMUNALT DRIFTSTILSKUD

2.000.000 kroner årligt
(svarende til en øgning på 1 mio. kroner i forhold til det nuværende
driftstilskud til Isfjordskontoret, der foreslås sammenlagt med
Isfjordscenteret).

**ISFJORDSCENTERET
SKAL VÆRE ET ENKELT
OG FØLSOMT PLACERET
BYGGERI AF MINDRE
SKALA MEN AF HØJ
ARKITEKTONISK KVALITET
BELIGGENDE VED DEN
TIDLIGERE HELIPORT, MIDT
MELLEM ISFJORDEN OG
ILULISSAT BY.**

Isfjordscenterets koncept

Det er analysens oplæg, at et Isfjordscenter i Ilulissat skal være et formidlingssted, et ankomststed og et mødested. I Isfjordscenteret formidles isfjordens lokale og globale betydning i enkle, smukke og relevante omgivelser for grønlandske og internationale turister, lokale beboere og faglige besøgende: Isfjordscenteret formidler viden om verdens klimaforandringer, grønlandsk kulturhistorie og UNESCO Verdensarven med isfjorden som optik og med udgangspunkt i resultater af den forskning, der finder sted i området. Isfjordscenteret fungerer som ankomststed for besøgende ved isfjorden. Isfjordscenteret giver mulighed for et stop på vejen til og fra isfjorden, og klæder besøgende på med relevant viden før og efter, at de begiver sig ud i landskabet. Isfjordscenteret er mødested for klimadebattører og faglige besøgende fra hele verden, der ønsker at sætte klimaforandringer på dagsordenen og for de lokale borgere, der kan bruge udstilling, museumsbutik og café. Isfjordscenteret bygges i lille skala, men af højeste arkitektoniske kvalitet.

Marked og forretningsmodel

Grønland oplever en voksende international turisme, og Ilulissat er Grønlands primære turistby med gæster fra både krydstogtselskaber og flytrafik. Isfjordscenteret vil for sin del yde et vigtigt bidrag til turismen i Ilulissat – og Grønland. Med Isfjordscenteret styrkes Ilulissat og Diskobugten som turistdestination ved at øge udbuddet af oplevelser. Det skaber grundlag for længerevarende besøg både ved isfjorden, i byen og i de omkringliggende bygder. Dermed bidrager centeret til en mere bæredygtig turismeform – både socialt, kulturelt, miljømæssigt og økonomisk. Isfjordscenteret bør ses som en del af en samlet turistdestinationsudvikling, der har til formål at udvikle 'Destination isfjord' og skabe et oplevelsesudbud, som får de besøgende til at forlænge deres besøg i Ilulissat.

De fysiske rammer

Isfjordscenteret skal først og fremmest formidle isfjordens lokale og globale betydning i enkle, smukke og relevante omgivelser for grønlandske og internationale turister, lokale beboere og faglige besøgende, uden at tage magten fra det, det hele handler om; det spektakulære, upåvirkede landskab. UNESCO stiller krav om både beskyttelse og formidling af områdets unikke værdier, og turisterne kræver både høj tilgængelighed og oplevelser, der er vedkommende og gør indtryk.

Isfjordscenteret kan i kraft af en høj arkitektonisk kvalitet, der relaterer sig til og underlægger sig det omgivende landskab, være med til at understøtte en bæredygtig bevaring og formidling af isfjordens natur- og kulturarv.

Isfjordscenteret skal derfor være et enkelt og følsomt placeret byggeri af mindre skala men af høj arkitektonisk kvalitet beliggende ved den tidligere heliport, midt mellem isfjorden og Ilulissat by. Isfjordscenteret skal gennem sin formidling også være med til at styrke den samlede oplevelse af hele Ilulissat med omkringliggende bygder, byer og naturområder til gavn for de besøgende.

Isfjordscenteret skal have et areal på ca. 620 indvendige m² svarende til 800 brutto m². Isfjordscenteret suppleres med udvalgte formidlingsnedslog i det omkringliggende landskab via. Det er vigtigt, at indgreb i landskabet har reversibel karakter og underlægger sig landskabets karakter.

Organisering

Isfjordscenterets drift kan forankres i kommunen, der i så fald skal forpligte sig på at eje, drive og udvikle Isfjordscenteret. Alternativt skal Isfjordscenteret oprettes som selv-ejende instiatution. Til anlægs- og projektudviklingsfasen bør etableres en selvstændig anlægsorganisation, der forankres i København.

Anlægs- og projektudviklingsfasen forventes at vare omkring 4 år og indeholder udvikling af program, arkitektkonkurrence, projektering, udvikling af udstilling, udbud, byggeri mm. Anlægsorganisationen skal varetage processen frem mod etablering af isfjordscenteret. En driftsansvarlig kobles på projektudviklingen for at sikre forankring af projektet i den efterfølgende drift.

Til driften af Isfjordscenteret bør der sammensættes en ny, nytænkende og international bestyrelse af fremtrædende profiler indenfor erhvervsliv, turisme, formidling og klima, som skal sikre innovationshøjde, kvalitet og udvikling. Det anbefales, at det nuværende Isfjordskontor integreres i Isfjordscenteret for at sikre synergi og liv i huset.

Det er ikke anbefalingen, at andre institutioner som museum og turistorganisationer integreres i Isfjordscenteret. Der etableres en enkel driftsorganisation med 6 faste medarbejdere i højsæsonen. Driftsorganisationen varetager både opgaverne i Isfjordscenteret og de nuværende opgaver i Isfjordskontoret, herunder drift af verdensarvsområdet.

Anlægsøkonomi

Det samlede projekt forventes at kunne gennemføres inden for en ramme på 108 mio. kr., heraf 62 mio. kr. til selve bygningen (inkl. 10 mio. til uforudsete udgifter), 15 mio. kr. til byggemodning, 10,5 mio. kr. til udstilling og formidling, 16,5 mio. kr. til projektudviklings- og anlægsfasen og 2 mio. kr. til formidling og tilgængelighed i landskabet og 2 mio. kr. til at løfte forbindelsen mellem byen og Isfjordscenteret.

Finansieringen skal undersøges nærmere, og det skal afklares, om finansieringen kan tilvejebringes blandt følgende parter: 1) Grønlands Selvstyre og Qaasuitsup Kommune der evt. finansierer byggemodning og en procentdel af projektudviklingen, 2) og en eller flere fonde, der finansierer anlæg samt udvikling og produktion af udstilling og formidling.

Driftsøkonomi

Det er analysens vurdering, at der er potentiale til at isfjordscenterets drift på sigt kan opretholdes med det nuværende driftstilskud til Isfjordskontoret på 1 mio. kr.

I de første driftsår bør dog forventes et behov for kommunalt driftstilskud på 2 mio. kr. årligt.

Isfjordscenteret forventes at generere egne indtægter i størrelsesordenen 2,25 mio. kr. årligt fra entre, butik, forpagtning af café samt sponsorater mod omkostninger i omegnen af 4.25 mio. kr., når centerets drift efter en opstartsperiode på 3 år forventes at finde et normalt leje. Indtægterne forventes at komme fra omkring 17.000 besøgende, der betaler i gennemsnit 75 kr. i entré og har forbrug i både butik og café. De første to år af Isfjordscenterets levetid forventes et behov for opstartsfinansiering på 250.000 kr. årligt til øget markedsføring og kommunikation og færre indtægter. Qaasuitsup Kommune forventes at imødekomme dette øgede finansieringsbehov som en del af kommunens ejerskab og driftsforpligtelse.

2

RAMMEBETINGELSER

KLIMA S/14

GLOBALISERING S/16

INFRASTRUKTUR S/18

TURISME S/22

ISFJORDEN S/25

KLIMAFORANDRINGER I GRØNLAND OG VERDEN

Ilulissat og isfjorden er et unikt sted at observere klimaforandringerne udspille sig helt tæt på, og Ilulissat er allerede nu rejsemål for meningsdannere fra hele verden, der ønsker at sætte klimaforandringer på dagsordenen.

GRØNLAND SOM OMDREJNINGSPUNKT FOR KLIMADEBATTEN

I Arktis er omfanget og konsekvenserne af globale klimaændringer markante, fordi temperaturerne stiger særligt hurtigt i den arktiske region. Nyere videnskabelige undersøgelser konkluderer, at opvarmningen i Arktis siden 1980 har været dobbelt så stor som på resten af kloden, og at Arktis i perioden 2005-2010 har haft rekordhøje gennemsnitstemperaturer siden målingerne begyndte i 1849¹. Omkring 85 procent, svarende til ca. 1,7 millioner km², af Grønlands areal er dækket af indlandsis. Klimaforandringerne har medført en markant afsmeltning af indlandsisen, og forskning peger på, at to tredjedele af verdens havniveaustigning kommer fra afsmeltning af den grønlandske indlandsis². Klimaændringerne i Grønland har således indflydelse på globale klima- og miljøforhold, og derfor er Grønland i stigende grad blevet en del af den internationale miljøpolitiske dagsorden.

Internt i Grønland fører klimaforandringerne udfordringer med sig i form af miljømæssige belastninger. Grønlands arktiske natur og dyreliv er sårbart, og økosystemerne er tilpasset de lave temperaturer i Arktis³.

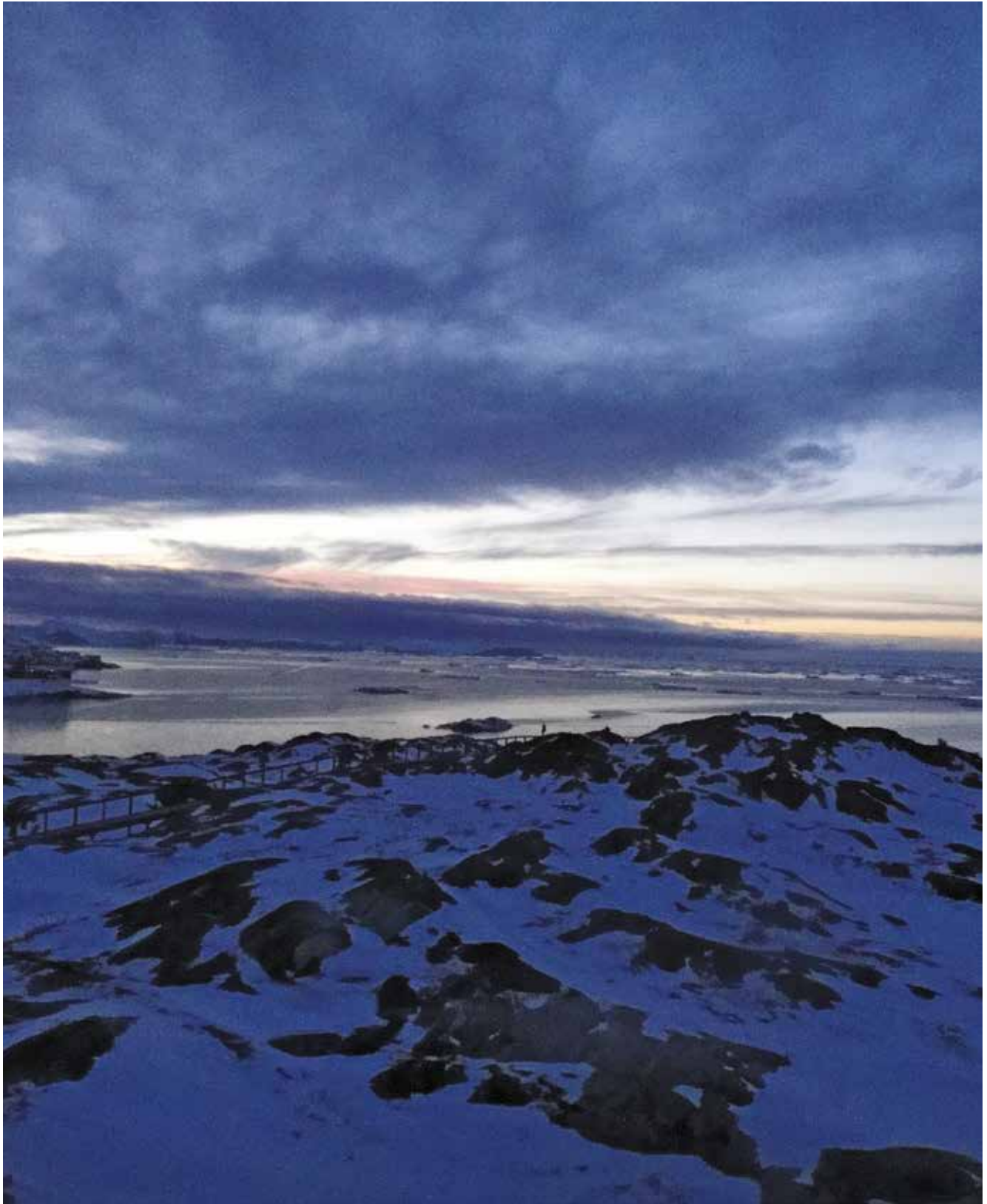
Temperaturstigningerne fører til ændringer i dyre- og planteliv samt ændringer og tilbagegang i fiskebestandene omkring Grønland, hvilket blandt andet har ført til indførelsen af fiskekvoter. Men samtidig skaber klimaændringerne en række muligheder i form af nye skibsruter i det arktiske farvand omkring Grønland, ligesom temperaturstigningerne giver lettere adgang til udvinding af olie, gas og mineraler i den grønlandske undergrund og mulighed for at udvide den grønlandske landbrugsproduktion.

ILULISSAT - EN LOKAL PRISME FOR GLOBALE FORANDRINGER

Ilulissat har en helt særegen beliggenhed ved munden af den 60

km lange isfjord, Kangia. I bunden af Ilulissat Isfjord findes den største og mest aktive bræ uden for Antarktis, Sermeq Kujalleq, der er godt 3.000 km² stor og kælver omkring 40 kubikkilometer is om året. Bræen har over de seneste år trukket sig flere kilometer tilbage⁴; en forandring der kan observeres på tæt hold, og som er en direkte konsekvens af klimaforandringerne. Af denne grund, og på grund af sin naturskønhed, har Ilulissat Isfjord fået stor national såvel som international opmærksomhed.

Området omkring isfjorden er unikt, fordi man her kan observere verdens klimaforandringer udspille sig, og Ilulissat Isfjord er blevet et symbol på effekten af den globale opvarmning. Allerede nu er Ilulissat en global scene for verdens højt profilerede meningsdannere inden for klimaforandringer og global opvarmning.

ET GLOBALISERET GRØNLAND

Arktis og Grønland er i stigende grad et globalt geopolitisk omdrejningspunkt. Verdens øjne vender sig mod Grønland, og Grønland vender sig også i stigende grad mod det globale samfund for at skabe muligheder inden for økonomi og erhvervsliv.

GRØNLAND I VERDEN

Arktis og Grønland er i stigende grad et globalt geopolitisk omdrejningspunkt. Det internationale samfund har fokus på klimaændringernes påvirkninger i Arktis og konsekvenserne for udviklingen i det globale miljø og klima. Samtidig er omverden begyndt at få blik for regionens økonomiske potentialer i form af råstoffer såsom olie, gas og sjældne mineraler.

SELVSTYRE OG UAFHÆNGIGHED

I 2009 fik Grønland Selvstyre, og siden da har en politisk udvikling i form af stadig større uafhængighed fra Danmark fundet sted. Det forventes, at Grønland over tid vil overtage ansvaret for flere og flere samfundsområder. Den øgede grad af selvstyre betyder, at bloktilskuddet fra Danmark opretholdes, men fremover reduceres med halvdelen af indtægterne fra råstofområdet⁵. Grønland modtager årligt 3,5 mia. kroner i bloktilskud fra Danmark, og Danmark har således væsentlige økonomiske interesser i

landet, ligesom Danmark og Grønland selvsagt stadig er nært knyttede både historisk, sprogligt og kulturelt.

NYE MULIGHEDER I GRØNLANDSK ERHVERVSLIV

Der sker i disse år en stor omstilling i grønlandsk erhvervsliv. Fiskeri-erhvervet, der står for 95 procent af Grønlands samlede eksport, har i de seneste år oplevet en positiv vækst drevet af stigende eksportpriser på fisk samt introduktionen af nye eksportmarkeder såsom Asien⁶. Men fiskeriet er samtidig under pres på grund af stadig flere kvoter, der kan føre til en fremtidig nedgang i sektorens økonomiske betydning.

De senere år har der til gengæld været øget fokus på mulighederne for råstofudvinding i Grønland og på de økonomiske og erhvervsudviklingsmæssige potentialer i denne sektor. Det skønnes, at Arktis kan indeholde op mod 30 procent af verdens ikke-fundne gasressourcer og 10 pro-

GRØNLANDS BEFOLKNING

Grønland har 56.000 indbyggere. Folketallet forventes at være stabilt over de næste 20 år, men gennemsnitsalderen forventes at stige fra nuværende 34 år til 37 år. Dermed er Grønlands befolkning dog stadig noget yngre end Danmarks, hvor gennemsnitsalderen i dag er 40 år¹⁰. Grønland er præget af mangel på arbejdskraft i en række sektorer, samt en nettoudvandring fra landet i omegnen 600 personer årligt¹¹. Ca. 90% af Grønlands befolkning er født i Grønland, mens ca. 10% er født udenfor Grønland¹².

cent af de ikke-fundne olieressourcer. Dertil kommer mulighederne for udvinding af sjældne mineraler⁷. Der er således forventninger til, at råstofområdet kan mere end opveje effekten af tabte indtægter fra fiskeriet. Men der er samtidig en stor usikkerhed forbundet med råstofudvindingen, som er afhængig af, at nuværende undersøgelser bærer frugt, og at de lovmæssige rammebetingelser for udvindingen falder på plads⁸.

En anden mulighed i Grønlandsk erhvervsliv er at bygge videre på en positiv udvikling i turismen, der er et af de erhvervsområder i Grønland, der forventes at opleve vækst de kommende år. Målet er, at Grønland i 2020 skal være en internationalt efterspurgt destination særlig kendt for sine unikke arktiske oplevelser og sit fokus på bæredygtig turisme.⁹

ERHVERVSLIVET I ILULISSAT

Ilulissat er Grønlands tredjestørste by og bycenter for Grønlands nord-

vestlige kommune, Qaasuitsup Kommune, der med sine 660.000 km² ikke blot er Grønlands, men også verdens, arealmæssigt største og nordligste kommune. Ilulissat har ca. 4.500 indbyggere.

Fiskerierhvervet er, sammen med turismeerhvervet, Ilulissats vigtigste økonomiske indtægtskilder. Isfjeldene i Ilulissat Isfjord giver et særligt næringsrigt hav, hvorfor fangst og fiskeri altid har været vigtige aktiviteter i området. Grønlands største fiskerikoncern, Royal Greenland, etablerede i 1961 deres første fabrik i Ilulissat. Fabrikken er siden blevet ombygget og udvidet, således at den i dag rummer Royal Greenlands samlede reje- og hellefiskproduktion i Grønland. Som den største virksomhed i Ilulissat beskæftiger Royal Greenland 100 medarbejdere¹³. Udover fiskeriet udgør turismeerhvervet den væsentligste økonomiske indtægtskilde for byen.

**MÅLET ER, AT GRØNLAND
I 2020 SKAL VÆRE
EN INTERNATIONALT
EFTERSPURGT
DESTINATION SÆRLIGT
KENDT FOR SINE UNIKKE
ARKTISKE OPLEVELSER
OG SIT FOKUS PÅ
BÆREDYGTIG TURISME**

NORDVESTPASSAGEN

Den fortsatte afsmeltning af isen i polhavet forventes i et 10-20 årigt perspektiv at resultere i en delvis åbning af Nordvestpassagen over Nordamerika og Nordøstpassagen over Rusland. Det vil forkorte verdens sejlruiter betydeligt og overflødig gøre en del passager gennem politisk ustabile områder og piratplagede farvande. Samtidig vil det øge Grønlands geopolitiske betydning markant.

GRØNLANDSK INFRASTRUKTUR OG PLANLÆGNING

Grønlands vanskelige infrastruktur får befolkningen til at flytte fra de helt små bygder og samle sig i fire vækstcentre. Et af de fire vækstcentre er Ilulissat, hvor flere initiativer i øjeblikket er i gang for at styrke byens infrastruktur og planlægning.

GRØNLANDSKE FORBINDELSER

Generelt er den grønlandske infrastruktur en udfordring for landet, da det er dyrt at bevæge sig mellem byer og bygder. Det giver en manglende mobilitet for lokale indbyggere, gør landet til et omkostningstungt besøgs-mål for turister og belaster fx kommunale budgetter, når embedsmænd og politikere skal servicere kommunernes yderområder.

En transportkommission under tidligere regeringsleder Kuupik Kleist har udviklet grundlaget for den kommende udvikling af Grønlands infrastruktur. Kommissionen foreslår i sin rapport fra 2012 blandt andet, at Grønlands trafikale knudepunkt flyttes fra Kangerlussuaq til Nuuk. Kræfter fra Kangerlussuaq og nærliggende byer og bygder arbejder imidlertid for at beholde Kangerlussuaq som transportcenter for besøgende fra Europa. Der er desuden kræfter, der arbejder for etablering af en vej mellem Kangerlussuaq og Sisimiut med det argument, at det ville styrke området markant infrastrukturelt, at

man ville kunne køre i bil fra lufthavnen til Grønlands anden største by og vigtige erhvervs- og uddannelsescentre.

FRA BYGDER TIL VÆKSTCENTRE

Grønland oplever i øjeblikket en tendens til koncentration i fire større vækstcentre i landet. Landets mest livskraftige byer vokser, mens der bliver færre beboere i de helt små bygder, og stadigt flere mindre bygder må lukkes helt ned. Dette er en væsentlig forandring i et land, hvor livet indtil for nylig blev levet i små, afsondrede samfund.

BYEN ILULISSAT

Ilulissat by er i høj grad defineret af det omkringliggende naturlandskab. Ilulissat er beliggende i et kuperet terræn omkredset af fjeld, hvorfra man har udsigt til både isfjorden og Diskobugten.

Ilulissat by er kendetegnet ved at være en lav, spredt bebyggelse af træhuse, afbrudt af større velfærdsbyggerier opført i midten af forrige århundrede. Her opførte danske arki-

tekter, fx Henning Larsen, blandt andet boligblokke, kommunens kontorer og skolebygninger – alt sammen i en anden skala, end man hidtil havde set i byen. I byens udkanter er større arealer udlagt til hundepladser.

Syd for byen ligger isfjorden og det omkringliggende landskab, der blev nationalt fredet i 2003. Området er underlagt "Fredningsbekendtgørelsen for Ilulissat Isfjord", der har til formål at beskytte isfjordslandskabet naturskønhed samt områdets natur- og kulturhistorie. Fredningen af isfjordsområdet fastsætter restriktioner for byggeri, anlæg og færdsel i området¹⁵.

I 2004 blev fredningsområdet udpeget til verdensarvsområde. I den forbindelse etablerede man efter krav fra UNESCO en "bufferzone" mellem Ilulissats byzonegrænse og isfjordsområdets fredningsgrænse. Formålet med bufferzonen er at sikre, at der ikke foregår aktiviteter i nærheden af verdensarvsområdet, som kan forringe dette områdes be-

DE FIRE VÆKSTCENTRE

Grønlands befolkning og erhvervsliv samler sig i fire vækstcentre:

ILULISSAT: Ilulissat er administrativt center for Qaasuitsup Kommune og har ca. 4.600. Der har boet mennesker i Ilulissat i 4400 år, hvor inuit bosatte sig ved fjorden i de tidligere bopladser i Sermermiut. Ilulissat har stadig isfjorden som sin livsnerve. Den frodige isfjord er i stigende grad med til at tiltrække turister til området, som er Grønlands vigtigste turistdestination og som tager imod en tredjedel af Grønlands samlede turisme¹⁴. I 2004 blev Ilulissat Isfjord optaget på UNESCOs verdensarvsliste.

SISIMIUT: Sisimiut er Grønlands andenstørste by og administrativt center for Qeqqata Kommune. Sisimiut har ca. 5500 indbyggere og er præget af produktionsvirksomheder og et driftigt erhvervsliv samt flere uddannelsesinstitutioner.

NUUK: Nuuk er Grønlands hovedstad beliggende i kommunen Sermersoq. Nuuk er Grønlands administrative center og største by med ca. 15.000 indbyggere. Nuuk er præget af sin status som administrativt center, hvor en stor del af indbyggerne er ansat i statsadministrationen.

SYDGRØNLAND: Sydgrønland kendes som 'Grønlands have'. Her er grønt og frodigt, og klimaet inde i de dybe fjorde er – efter grønlandske forhold – varmt. Sydgrønland er landbrugsland, og mange lever her som fåreholdere. Sydgrønlands største by er Qaqortoq, der med sine 3500 indbyggere er centrum for kultur og uddannelse i regionen. Narsasuaq er en tidligere amerikansk base og lufthavn, der nu fungerer som indgangsporten til Sydgrønland.

Alta Verdensarvcenter for Bjergkunst

Alta Museum formidler også UNESCO verdensarv, og lader de besøgende komme tæt på bjergkunsten i området via en 2,9 km lang gangbro.
Læs mere på s. 95)

varingsværdier. Fra UNESCOs side er der særlig fokus på at begrænse aktiviteter i bufferzonen, der er synlige fra det fredede verdensarvsområde. Dette indbefatter ikke mindst byggeri. Byggeri i bufferzonen er underlagt skærpede krav i forhold til byggeriets placering, udseende, højde etc.¹⁶

Det fredede verdensarvsområde og bufferzonen syd for Ilulissat er medbestemmende for byens udvikling. Da restriktionerne i området begrænser mulighederne for byggeri og trafikal færdsel, forventes Ilulissats byzone at udvikle sig mod nord i områderne ved Hotel Arctic og Ilulissat lufthavn. I kommunen drøftes mulighederne for at etablere nye erhvervsområder nord for byen, og i den forbindelse overvejes det, om erhvervsaktiviteter og -anlæg skal flyttes fra Ilulissat Syd til Ilulissat Nord. Dermed kan man rydde op i arealer, der ligger nær bufferzonen og verdensarvsområdet. Samtidig drøftes det, om byens nye folkeskole, der skal erstatte den nuværende skole i Ilulissats bycentrum, skal etableres i Ilulissat Nord. Byzonen kan på nuværende tidspunkt ikke udvikle sig mod øst, da arealer her anvendes til vandvinding, og der vurderes at kunne være risiko for forurening af spildvand.

Udover det enestående landskab omkring isfjorden rummer området omkring Ilulissat Isfjord en unik grønlandsk kulturhistorie. I mere end 4400 år har mennesker levet i området omkring isfjorden på grund af det næringsrige hav, og ved isfjorden finder man den gamle boplads Sermermiut, der i dag er et nationalt fredet arkæologisk kulturminde. Det forventes, at Grønlands Nationalmuseum vil etablere et mindre system af stier og skiltning, der kan tjene til formidling og bevaring af bopladsen.

INFRASTRUKTUREN I ILULISSAT

I Ilulissat bevæger man sig enten i bil eller til fods. Vejene er enkle og har ikke fortøve. Et karaktertræk for Ilulissats interne infrastruktur er derfor byens uformelle gangsystem af træbelagte stier til fodgængere. Etableringen af stisystemerne er foregået over en længere årrække og i takt med byens udvikling, og fremstår i dag som et uformidlet forløb i byen, der oftest ikke opdages af besøgende, som kun har et par dage i byen.

En vigtig del af Ilulissats transportnet uden for byen er desuden slædehundene. Ilulissat har ca. 3.000 slædehundede og er i Grønland kendt som byen, der har lige så mange slædehundede som indbyggere.

Ilulissat har både industrihavn og lufthavn, og infrastrukturen til og fra Ilulissat foregår herigennem. Ilulissat lufthavn blev etableret i 1983 og kan i dag modtage mindre, fastvingede fly. Air Greenland har flere daglige flyvninger fra Grønlands atlantlufthavn, Kangerlussuaq. I sommeren 2012 åbnede Air Iceland som det første udenlandske flyselskab direkte ruter til Ilulissat lufthavn med to ugentlige afgang mellem Ilulissat og Reykjavik.

Qaasuitsup Kommune har i november 2012 truffet beslutning om, at lufthavnens landingsbane skal udvides, så lufthavnen får landingskapacitet til større fly. Samtidig har kommunen drøftet mulighederne for etablering af en ny anløbshavn, der skal sikre bedre adgang til havnen for byens mange besøgende krydstogtskibe. Anløbsforholdene i Ilulissat havn er ikke tilstrækkelige i perioder, hvor der produceres store mængder isskoser fra isfjorden. Når større mængder af isskoser samler sig i Diskobugten og i Ilulissat havn besværliggør det såvel mindre som større krydstogtskibes anløb af havnen, og i svære tilfælde skaber isskoserne en barriere af is, der med det nuværende havneanløb umuliggør skibenes indsejling i havnen.

Heliport

Den tidligere heliport er i dag præget af et rodet miljø med containere, hundeplasser og forladte bygninger.

TURISMETRENDS OG POTENTIALER FOR GRØNLAND

Der er på verdensplan en vækst i turismen, samt en tendens til at turisterne søger oplevelser, der føles ægte og autentiske. Den slags oplevelser møder man i Grønland og Ilulissat.

AUTENTISKE OPLEVELSER MED FOKUS PÅ STEDET

På verdensplan er turismen i vækst og har været i vækst de sidste 50 år. Efter et mindre tilbageslag i 2008-2009 grundet finanskrisen, har den globale turisme siden 2010 igen fået momentum, og i 2011 og 2012 har der været en stabil vækst i turismen på globalt plan på omkring 4 procent¹⁷.

Samtidig er en udvikling i gang mod en destinationsbåren turisme, hvor det sted, der besøges, sættes i fokus, og hvor det forventes, at oplevelsen er autentisk. Turister søger i stigende grad oplevelser, der gør indtryk. Fx ved fordybelse i unikke landskaber eller kulturmiljøer eller igennem udfordringer af krop og sind i ukendte omgivelser.

TURISMEN I GRØNLAND

En væsentlig udfordring for den grønlandske turisme er den korte højsæson. Antallet af turister i Grønland er

størst i sommerperioden fra start juli til slut august. I løbet af de såkaldte skuldarsæsoner i månederne omkring højsæsonen falder antallet af turister noget, og i vinterhalvåret er antallet af turister i Grønland lavt¹⁸.

En stor andel af de grønlandske turister ankommer med fly. Der har været et lille fald i antallet af udenrigspassagerer, der ankommer til Grønland med fly fra 2011 til 2012, men over en længere periode ligger tallet forholdsvis stabilt mellem 70.000 og 80.000 passagerer med de internationale rutefly¹⁹.

Krydstogtturismen har gennem en årrække oplevet vækst og får stadig stigende betydning for grønlandsk samfundsøkonomi²⁰. Grønlands Statistik viser, at der i 2006 var 22.051 krydstogtturister i landet, mens tallet i 2011 var steget til 29.826²¹. Efter år med kontinuerlig vækst viser tal, at der i 2012 er sket et fald i antallet af krydstogtturister. I 2012 registrere-

des 23.399 besøgende krydstogtturister i Grønland²². I 2013 lå antallet af krydstogtturister i Grønland på 21.496, og faldet er således fortsat, omend mindre markant.

STRATEGISKE MÅL

Selvstyret har i 2012 udarbejdet en national turismestrategi, der opstiller en række nationale resultatmål for turismens udvikling i Grønland frem til 2015²³:

- En vækst på 15 % i antallet af land-baserede turister fra det nuværende niveau på 33.400
- En vækst på 5 % i krydstogtturister fra det nuværende
- En vækst i omsætningen i turismeerhvervet fra det nuværende niveau på 334 mio. til 380 mio. kroner

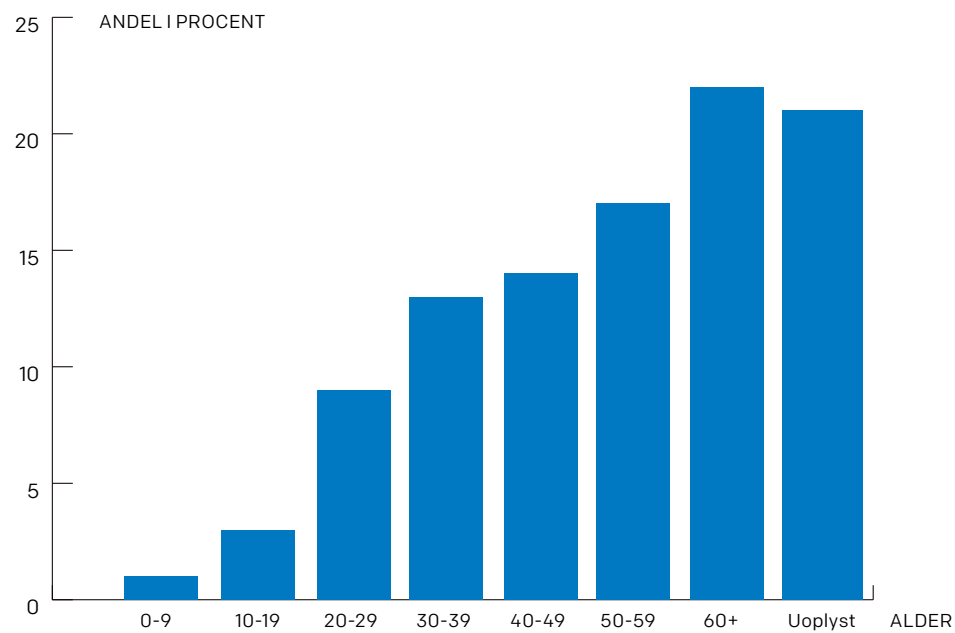

Fig. 1 / Turisterne i Grønland består fortrinsvis af en ældre aldersgruppe. Således er 22,3 % af turisterne i 2011 over 60 år.

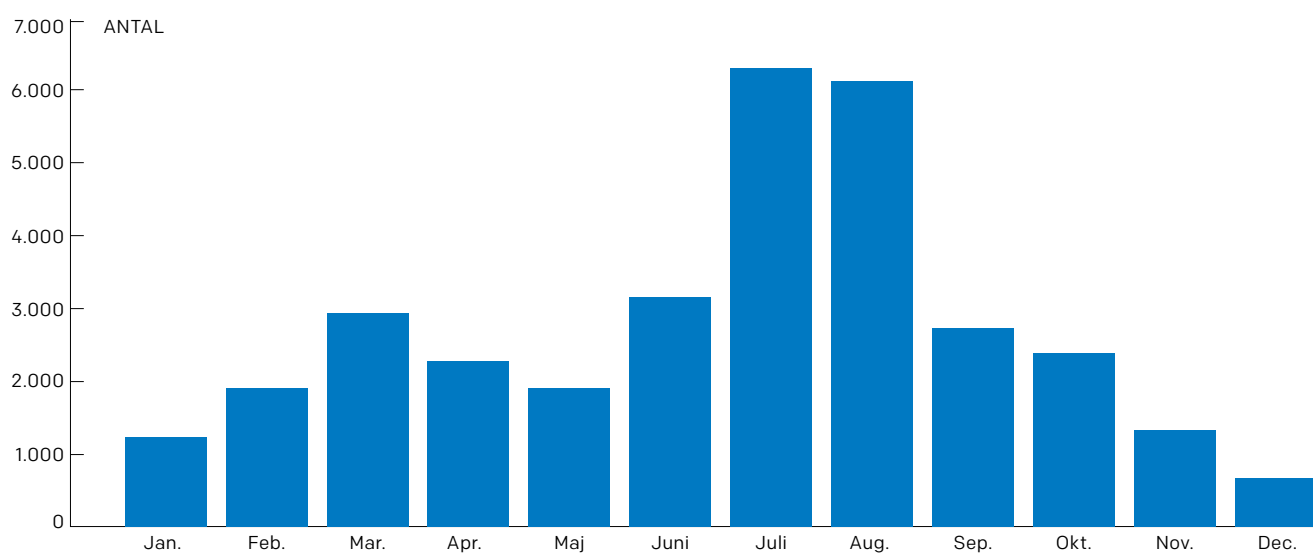
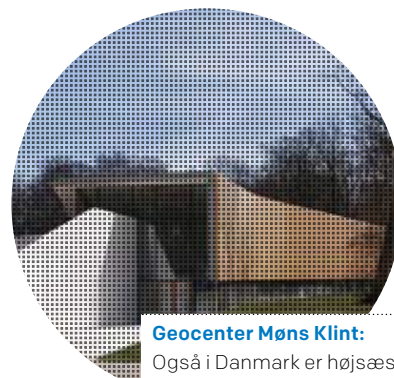

Fig. 2 / Søjlediagram over turistsæsonen. Turistsæsonen er koncentreret omkring sommermånederne.

Geocenter Møns Klint:

Også i Danmark er højsæsonen kort, og de undersøgte formidlingscentre lukker ned i vinterhalvåret.

(Læs mere på s. 97)

TURISMEN I ILULISSAT

Turismen i Ilulissat har i de senere år været stigende, og Ilulissat er i dag Grønlands mest besøgte turistby. Det er selvfølgelig primært isfjorden, der trækker besøgende fra hele verden til den lille by.

Turismen i Ilulissat er som i resten af Grønland karakteriseret ved en kort højsæson, der strækker sig fra start

juli til slut august. De senere år har der imidlertid været en udvikling i sæsonen således, at april, maj og september har oplevet et stigende besøgstal. Besøgende tilbringer typisk mellem 2 og 8 dage i byen.

Krydstogtturismen udgør en væsentlig del af turismen i Ilulissat. Krydstogtsskibene varierer i størrelse fra 100 til 3000 passagerer og an-

løber Ilulissat fra otte timer og op til to dage. Der er en tendens mod færre men større krydstogtsskibe.

Ilulissat har fire hoteller, hvoraf det ene er det firestjernede Hotel Arctic, ejet af Air Greenland, der har en gourmetrestaurant og conferencefaciliteter. Samtidig har byen flere turistoperatører. World of Greenland er den største, og har opført 10 luksushytter ved bræen Eqi 70 kilometer nord for byen. Der arbejdes endvidere på opførelsen af yderligere 15 hytter i Ilimanaq, hvor et partnerskab bestående af Realdania Byg, World of Greenland og Qaasuitsup Kommune vil renovere og genindrette to huse fra 1700-tallet. Husene skal rumme restaurant, butik og et rum til formidling af området.

Læs mere om turismesituationen i Ilulissat i markedsanalysen.

BESØGENDE I ILULISSAT

Turismen i Ilulissat er, som i resten af Grønland, karakteriseret ved en kort højsæson, der strækker sig fra start juli til slut august

ILULISSAT OG ISFJORDEN

Ilulissat er præget af at have udviklet sig uden planlægning i mange år. Byen har udviklet sig i pagt med det omkringliggende landskab, og som et produkt af de mennesker, der i tidens løb har bosat sig her.

I dag er Ilulissat en af de større byer i Grønland, og der arbejdes målrettet med planlægning af byen. Byudviklingen sker nu først og fremmest mod nord.

Med fire kort på de følgende sider gives et overblik over hvilken type by, Ilulissat er.

KORTET OVER ILULISSAT BY

viser, hvor relevante institutioner er placeret i forhold til byen, hinanden og isfjorden.

Ilulissat, der på grønlandsk betyder "isfjelde", har en spektakulær beliggenhed mellem Diskobugten og munden af den 60 km lange isfjord. Byen Ilulissat, som den kendes i dag, blev grundlagt som handelsstation i 1741 under navnet "Jakobshavn."

Byen er centreret om en hovedgade, hvor man finder et udbud af butikker, et par supermarkeder og to caféer.

Ilulissats kultur- og forsamlingshus blev etableret i 2009 og fungerer som

mødested og kulturhus for byens beboere. Huset danner ramme om aftenskoler, foreningsliv og sportsaktiviteter samt arrangementer såsom borgermøder, foredrag og filmvisninger.

Det lokalhistoriske bymuseum er indrettet i Knud Rasmussens fødehjem og har en permanent udstilling, der formidler områdets kulturhistorie.

Endelig har Ilulissat et mindre kunstmuseum, der foruden en større samling af grønlandsmaleren Emmanuel A. Pedersens værker, har en gæstebolig, hvor besøgende kunstnere kan overnatte.

Brættet er Ilulissats lokale 'torv', hvor lokale fangere og fiskere sælger deres fangst til byens lokale og turister.

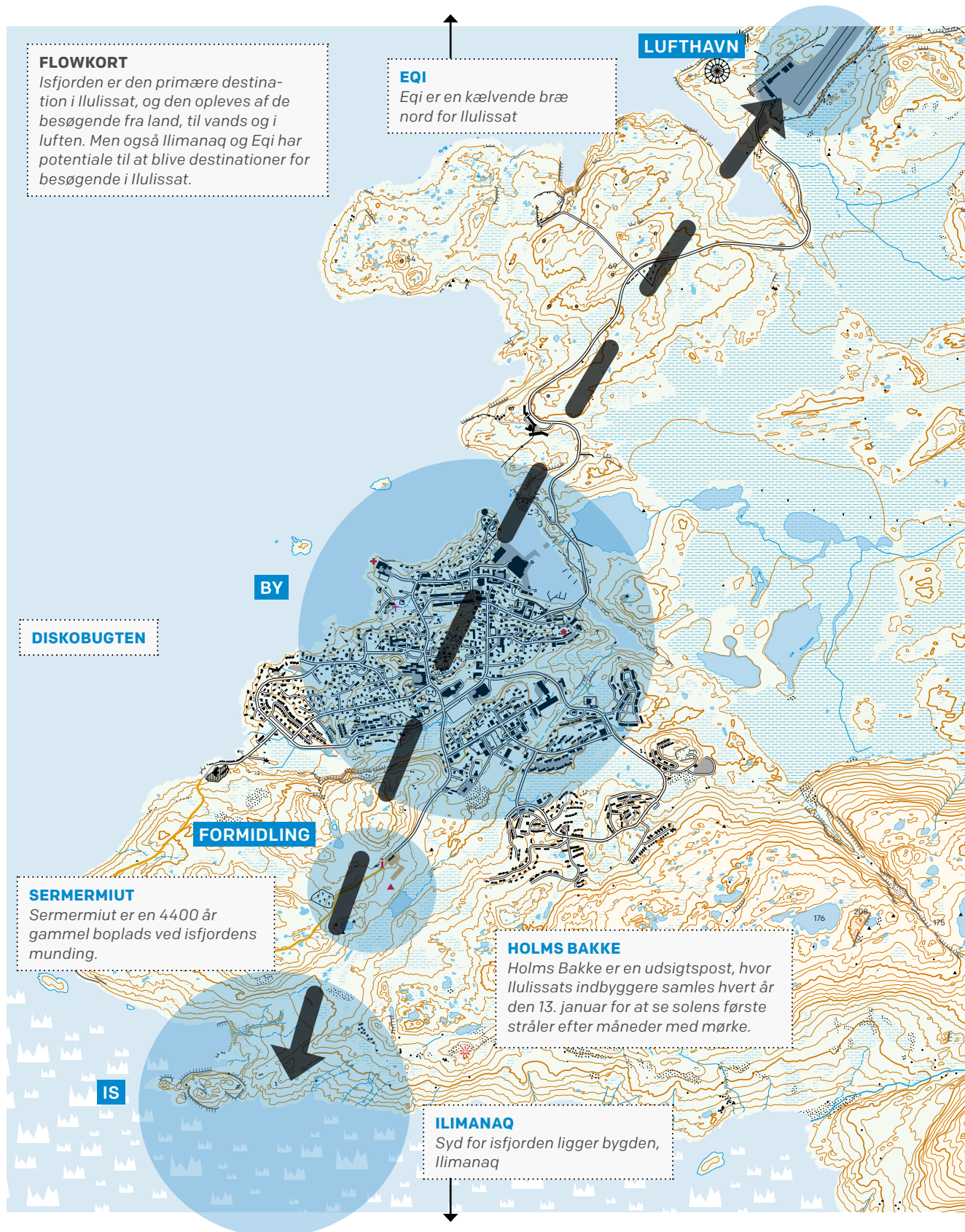
I centrum finder man desuden byens hospital og Grønlands eneste pædagogseminarium. Foruden et seminarium har Ilulissat to folkeskoler. I 2012 har man i Selvstyret vedtaget at investere i byggeriet af en ny folkeskole i byen⁴.

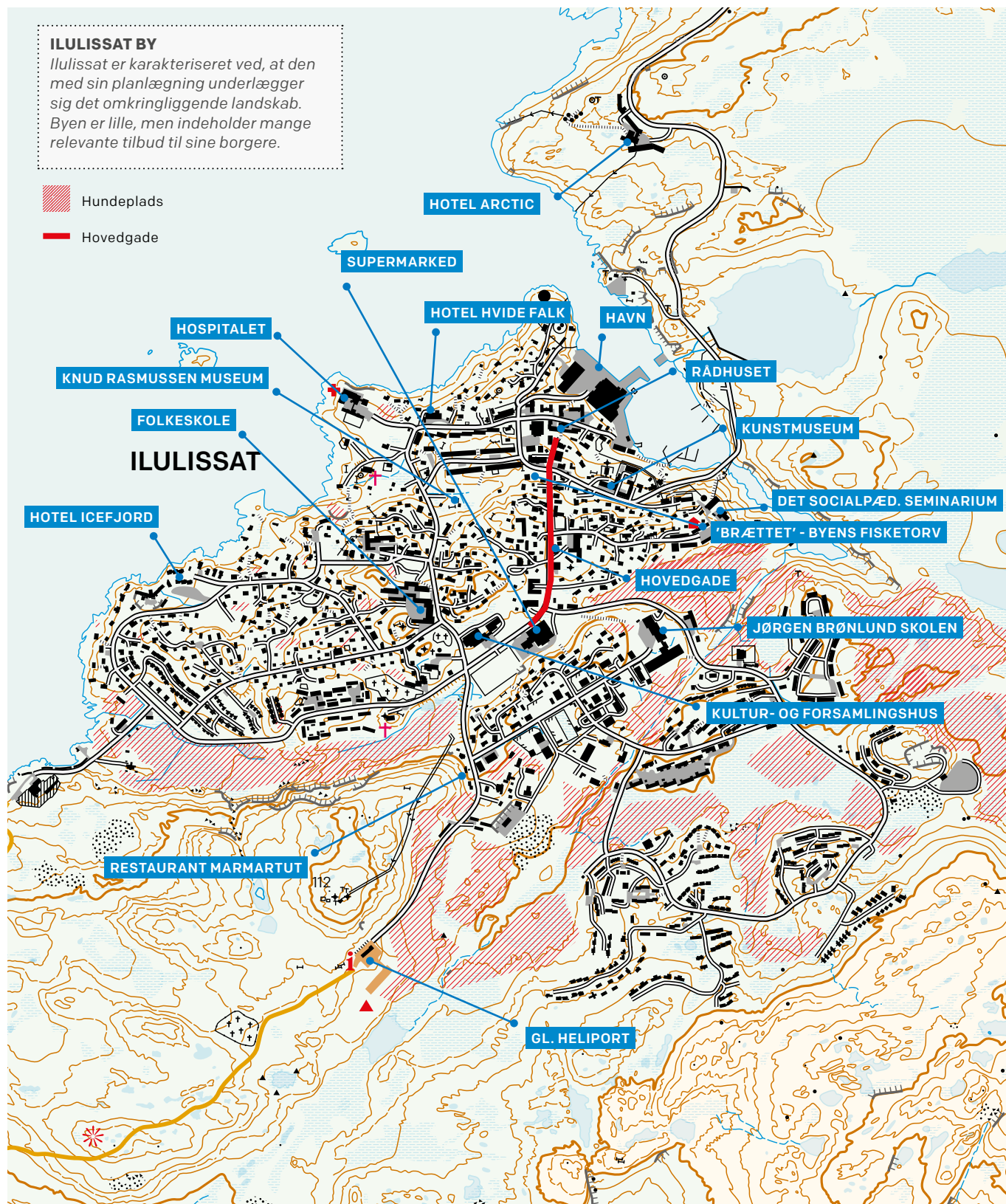
KORTET OVER ZONER

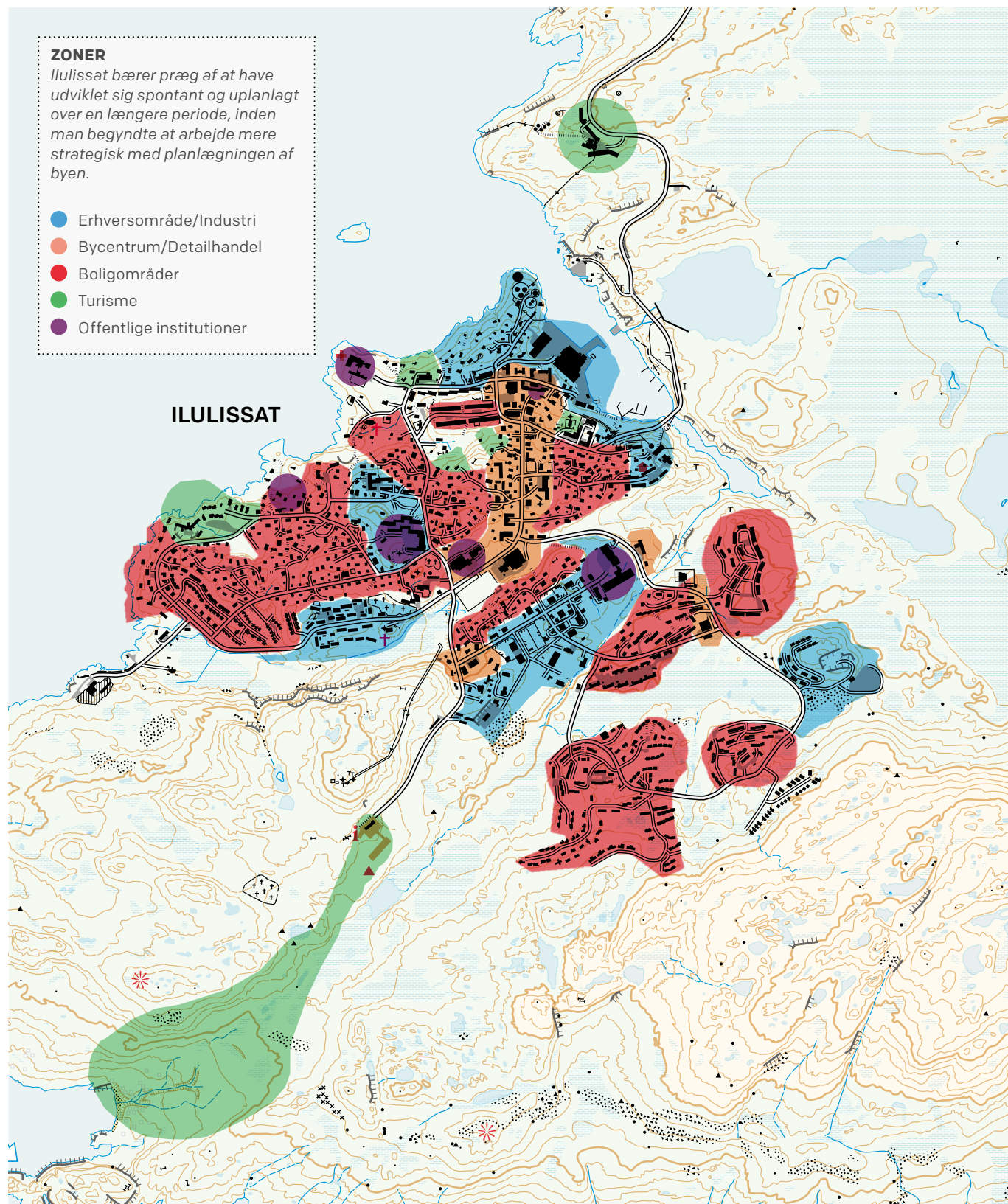
i Ilulissat giver en fornemmelse af, hvor tyngden af hhv. turisme, detailhandel, bosætning og industri placerer sig i byen.

KORTET MED FLOWS I BYEN

giver en fornemmelse af Isfjordsceneterets placering i en større bymæssig sammenhæng og viser sammenhængen mellem lufthavn, by og isfjord.

NOTER

- 1 Kongeriget Danmarks Strategi for Arktis 2011-2020: 44
- 2 <http://www.dtu.dk/Nyheder/Pressemeddelelser.aspx?guid=%7BC9DB1376-87C0-48B9-85A5-A441C38C4923%7D>
- 3 Kongeriget Danmarks Strategi for Arktis 2011-2020: 45
- 4 http://groenlandsstift.dk/fileadmin/filer/Biskoppen/BILLEDDAGBOG_fra_KLIMASTAFETTENS_REJSE_I_GRL.pdf
- 5 Cowi 2009: 10
- 6 <http://royalgreenland.dk/dk/Om-Royal-Greenland/Grønland.aspx>
- 7 Kongeriget Danmarks Strategi for Arktis 2011-2020
- 8 Cowi 2009: 10
- 9 Visit Greenlands Strategiplan 2012-2015: 3
- 10 www.stat.gl
- 11 Cowi 2009: 35
- 12 www.stat.gl
- 13 Royal Greenlands Årsrapport 2010:12
- 14 Turismestatistik 2011
- 15 Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 10 af 15. juni 2007 om fredning af Ilulissat Isfjord
- 16 Qaasuitsup Kommunalbestyrelsesmøde, 13.juni.2012: http://www.qaasuitsup.gl/da-DK/Politik/Kommunalbestyrelsen/~/_media/Files/Politik/Referater/Kommunalbestyrelsen/2012/KOM_03_12_ref_DK.ashx
- 17 UNWTO Tourism Highlights 2012 Edition
- 18 Transport, turisme og kommunikation 2009
- 19 Turismestatistik 2012
- 20 "Turismen i tal", Grønlands Statistik og Greenland Tourism and Business Council
- 21 Grønlands Statistik Bank: www.bank.stat.gl
- 22 Grønlands Statistik Bank: www.bank.stat.gl
- 23 Visit Greenlands Strategiplan 2012-2015: 3
- 24 http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_infrastruktur/Nyhedsforside/Nyheder_fra_dep_infra/2012/10/ny_folkeskole.aspx

3

KONCEPT OG FORRETNINGSIDÉ

BAGGRUND S/32

VISION S/34

KONCEPT S/35

AKTIVITETER S/36

MÅLGRUPPER S/38

FORRETNINGSIDÉ S/40

BAGGRUND

Idéen om at bygge et formidlingscenter for isfjorden er ikke ny. Dette oplæg skitserer et koncept, der vil kunne bidrage til udviklingen af Ilulissat som by, lokalsamfund og turistdestination.

På Grønlands vestkyst ved Diskobugten, 250 km nord for polarcirklen, ligger Ilulissat Isfjord med det grønlandske navn Kangia. Isfjorden udgør et spektakulært sted, hvor verdens klimaforandringer udspiller sig, og hvor besøgende har mulighed for at overvære en af verdens mest aktive, kælvende gletchere på helt tæt hold.

I 4.400 år har mennesker levet sammen med isfjorden, der tilbyder store forekomster af fisk og havpattedyr. Fiskeri og fangst er stadig vigtige aktiviteter i området, men isfjorden er nu også mødested for verdens klimaforskere, for statsledere, der ønsker at sætte klimaforandringer på dagsordenen og for turister, der tiltrækkes af det dramatiske og særegne sted.

Det er ikke en ny idé, at Ilulissat Isfjord skal formidles stærkere, end det er tilfældet nu. Der er gjort flere forsøg på at beskrive et bæredygtigt projekt, og idéen om et formidlingssted for Ilulissat Isfjord har levet i mange år. Senest er der blevet udviklet et konceptforslag fra Innovation Lab, der skitserer et højteknologisk besøgscenter indeholdende blandt andet kunstnerboliger, interaktive konferencefaciliteter og webbaseret fællesskab. Tidligere har Isfjordscenteret været omtalt som isfjordsstation. I dette oplæg er valgt det mere neutrale ord Isfjordscenter.

I nærværende konceptoplæg søges konceptet præciseret, forenklet og strammet op med anbefalinger til en klar vision, et klart formidlingskoncept og relevante aktiviteter. Forventningen er, at Isfjordscenteret i samspil med øvrige udviklingsinitiativer i området kan bidrage til en samlet udvikling af Ilulissat og isfjorden som by, lokalsamfund og turistdestination.

VERDENS KLIMAFORANDRINGER UDSPILLER SIG

Ved Ilulissat Isfjord kan besøgende betragte, hvordan verdens klimaforandringer udspiller sig i en smuk og særpræget kontekst. Den grønlandske indlandsis rummer viden om tusinder af års geologisk og klimatisk udvikling, og særligt området omkring Ilulissat Isfjord er et oplagt udgangspunkt for studier af de klimaforandringer, der er højt på den politiske dagsorden i hele verden lige nu. Alleerede nu er Ilulissat – på trods af sin lille størrelse – besøgs mål for politikere, statsledere, forskere og debattører fra hele verden, der ønsker at sætte klimaforandringer på dagsordenen. Global opvarmning kommer tydeligere til udtryk i Arktis end andre steder, da temperaturen her stiger hurtigere end i resten af verden, og isfjorden udgør et scenari, hvor de klimaforandringer, der opleves og diskuteres i hele verden, kan observeres på nært

hold. Det er et helt særligt potentiale, der bør spille en vigtig rolle i etableringen af et Isfjordscenter.

Med renovering og udvikling af det historiske miljø i Ilimanaq syd for Ilulissat og etableringen af nye luksushytter ved bræen Eqi 70 km. nord for byen er der potentiale for at skabe en samlet destinationsdannelse i området omkring Ilulissat og Isfjorden.

Med UNESCO udpegningen i 2004 medfulgte en forpligtelse til at formidle dette ganske særlige sted til de besøgende. Der er siden dengang anlagt en gangbro, der går fra den gamle heliport syd for Ilulissat by, igennem Sermermiut og ud til Holms Bakke. Med gangbroen tillades også ældre besøgende og dårligere gående at opleve isfjorden på nært hold, ligesom gangbroen beskytter vegetationen mod overbelastning, når isfjorden i perioder oplever rigtig mange besøgende.

Men Ilulissat mangler stadig en formidling af isfjorden, der står mål med den spektakulære attraktion – uden at tage pusten fra den. I det følgende beskrives vision, koncept og aktiviteter for et Isfjordscenter, der byder besøgende velkommen til isfjorden på en værdig måde og med respekt for det naturområde, det hele handler om.

Isfjorden

I Ilulissat kan man bo helt tæt på den smukke isfjord.

VISION

Isfjordscenteret formidler viden om isfjorden men er også et mødested, hvor klimaforandringer kan debatteres og et ankomststed, der leder de besøgende ud i isfjordens landskab.

Det er visionen, at et Isfjordscenter i Ilulissat skal være et formidlingssted, et ankomststed og mødested. I Isfjordscenteret formidles isfjordens lokale og globale betydning i enkle, smukke og relevante omgivelser for grønlandske og internationale turister, lokale beboere og faglige besøgende.

/ Isfjordscenteret **formidler viden** om verdens klimaforandringer og grønlandsk kulturhistorie

med isfjorden som optik og med udgangspunkt i resultater af den forskning, der finder sted i området.

/ Isfjordscenteret fungerer som **ankomststed** for besøgende ved isfjorden. Isfjordscenteret giver mulighed for et stop på vejen til og fra isfjorden, og klæder besøgende på med relevant viden før og efter at de begiver sig ud i landskabet.

/ Isfjordscenteret er et **mødested** for klimadebattører og faglige besøgende fra hele verden, der ønsker at sætte klimaforandringer på dagsordenen og for de lokale, der kan benytte udstilling, museumsbutik og café.

/ Isfjordscenteret bygges i højeste **arkitektoniske kvalitet**.

Boardwalk

En boardwalk leder allerede nu de besøgende ud til isfjorden. Boardwalken er til gavn for turister såvel som isfjordens natur.

KONCEPT

Isfjordscenteret tilbyder oplevelser af højeste internationale standard, og med udgangspunkt i lokal viden og praksis.

Isfjorden tilbyder en uberørthed og en naturskønhed, som er højt værdsatte kvaliteter for mange internationale besøgende og kan forventes at blive endnu mere efterspurgt værdier i fremtiden. Udpegningen som UNESCO Verdensarv har åbnet hele verdens øjne for isfjorden som muligt besøgsmaal. Det er vigtigt, at Isfjordscenteret bakker op om dette potentiale med en enkel, smuk og nænsom arkitektur og formidling.

Isfjordscenteret som VIDENSFORMIDLINGSSTED

Omdrejningspunktet for Isfjordscenteret er formidling af aktuel viden om Ilulissat Isfjord og den globale udvikling af klimatiske forhold, der kan observeres på nært hold i isfjorden. Isfjordens 4.400 år lange historie som bosted og spisekammer for lokale inuit ved Sermermiut formidles i centeret sammen med viden om områdets særlige glaciologiske forhold, om isen og de enorme isfjelde.

Den lokale historie om Sermermiut og UNESCO Verdensarven knyttes tæt til en global fortælling om tem-

peraturstigninger og global opvarmning med dertil følgende menneskelig tilpasning og miljømæssige konsekvenser – ikke bare for Ilulissat og det nære lokalområde, men for hele verden.

Isfjordscenteret som ANKOMSTSTED

Isfjordscenteret er i sig selv en arkitektonisk attraktion for Ilulissat og for Grønland. Isfjordscenteret skal ikke tage magten fra landskabet men indpasse sig i det og invitere til, at de besøgende bevæger sig videre ud i den arktiske natur. Isfjordscenteret faciliterer mødet mellem menneske og landskab ved at tilbyde viden, varme og ophold.

Centeret skal tilbyde den basale viden, der er nødvendig for at kunne færdes sikkert og med en tilstrækkelig viden om det omgivende landskab. Samtidig skal der etableres formidling og tilgængelighed i landskabet, der kan åbne den besøgende øjne for de kvaliteter, der præger stedet, give nye oplevelser eller blot invitere til ophold.

Isfjordscenteret som MØDESTED

Isfjordscenteret er mødested for internationale klimadebattører såvel som lokale beboere i Ilulissat. På trods af sin relativt lille størrelse er Ilulissat på det globale verdenskort. Hele verdens statsledere, førende forskere og debattører inden for klima besøger Ilulissat. Ilulissat er stedet, hvor klima sættes på dagsordenen.

Isfjordscenteret skal bidrage til denne positive rolle som centrum for debat vedrørende klimaforandringer og global opvarmning ved at give de globale aktører mulighed for at mødes og dele viden og skabe debat på dette relevante sted. I inspirerende rammer, midt i isfjordslandskabet, skabes en ramme for møde og dialog ved udvalgte arrangementer til gavn for både lokale og tilreisende gæster.

Samtidig skal der være plads til, at lokale kan bruge Isfjordscenteret som et stop på vandreture til isfjorden, hvor man mødes, drikker kaffe, eller gør brug af museumsbutikken.

AKTIVITETER

Isfjordscenterets aktiviteter skal bakke op om den nænsomme faglige og oplevelsesmæssige formidling af isfjorden.

Isfjordscenteret skal have en klar designmæssig identitet, der går igen i alle centerets aktiviteter. Ilulissat Isfjordscenter som videns-, formidlings- og mødested bør rumme følgende aktiviteter:

UDSTILLING

Som formidlingssted skal Isfjordscenteret først og fremmest levere en permanent udstilling om isfjorden og UNESCO Verdensarven af højeste international kvalitet. Et mindre område skal reserveres til nye opdagelser, formidlingstiltag eller midlertidige udstillinger om et relevant emne. Formidlingen skal på en involverende og nytænkende måde formidle viden om isfjorden til de besøgende, og teknologiske hjælpemidler anvendes i det omfang, det bidrager til formidlingen. Det teknologiske må dog aldrig tage magten fra det, som er attraktionen til at starte med; isfjordens spektakulære arktiske landskab. Udstillingen skal forholde sig til sin dobbelte målgruppe af på den ene side gæster med begrænset forhåndsviden og på den anden side mere velforberejdede gæster, der forventer et højt vidensniveau.

CAFÉ OG BUTIK

Isfjordscenteret skal have en café og butik af høj kvalitet men enkel

karakter. Isfjordscenterets café giver mulighed for hvile og ophold før eller efter ture i landskabet. Menukortet holdes enkelt, og tilbyder kaffe, te, kage, et let måltid og kolde drikke. Butikken skal sælge grønlandske souvenirs af høj kvalitet til de besøgende samt være gavebutik for lokale forbrugere. For begge forretningsområder er det vigtigt, at produkterne afspejler det sted, det drejer sig om. Lokale produkter af høj kvalitet skal flyde ind i begge forretningsområder, så den autentiske oplevelse af isfjorden udstrækkes til også at være kulinarisk og til at være noget, man kan tage med hjem som souvenir.

BASAL TURISTINFORMATION OG GUIDESERVICE

Isfjordscenteret skal huse en enkel turistinformation, der informerer om hele Ilulissat og de aktivitetsmuligheder, området tilbyder. Isfjordscenteret tilbyder en guideservice, der introducerer udstillingen og guider besøgende på ture i landskabet.

WEBSITE

Isfjordscenteret skal have sit eget website, der redegør for aktuelle udstillinger og events, formidler relevant forskning inden for klimaområdet og formidler basal viden om isfjorden. Is-

fjordscenterets hjemmeside integreres med nuværende kangia.gl under Isfjordscenterets design.

ISFJORDSKONTOR

Isfjordskontoret integreres i Isfjordscenteret. På den måde sikres aktivitet på stedet året rundt, og isfjordskontoret kan gennemføre sit arbejde i relevante og tidssvarende rammer.

FLEKSIBLE MØDEFACILITETER

Isfjordscenteret skal tilbyde fleksible mødefaciliteter til brug for de arrangementer, der kan opstå når forskere, politikere og debattører fra hele verden mødes.

FORMIDLING OG TILGÆNGELIGHED I LANDSKABET

To formidlingsnedslag af mindste skala skaber nye oplevelser i landskabet omkring Holms Bakke og Kællingekløften. Formidling og tilgængelighed i landskabet etableres med stor respekt for UNESCO Verdensarven og skal have en fuldstændig reversibel karakter.

Klippelandskabet

I efterårssæsonen findes der sortebær i stort antal i klippelandskabet omkring isfjorden. Isfjordscenterets café bør gøre brug af den rigdom på lokale fødevarer fra land såvel som vand, som er tilgængelige i Ilulissat.

MÅLGRUPPER

Isfjordscenteret har en faglig og en folkelig dimension og skal både henvende sig til turister, der kommer for en god oplevelse, til meningsdannere, der kommer til Ilulissat for at sætte klimaforandringer på dagsordenen samt til de lokale borgere i Ilulissat.

Isfjordscenteret har både en faglig og folkelig dimension. Vidensformidlingen rækker ud til alle målgrupper, mens Isfjordscenteret som ankomststed først og fremmest retter sig mod turister, og Isfjordscenteret som mødested i højere grad retter sig mod centerets faglige målgruppe.

TURISTER

Isfjordscenteret henvender sig først og fremmest til besøgende fra hele verden, der fascineres af isfjordens spektakulære landskab og kulturhistoriske fortællinger. Besøgende, der ønsker mere viden om isfjorden og de klimaforandringer og den globale opvarmning, som isfjorden udgør en særlig scene for. Isfjordscenterets udstillinger skal henvende sig både til en målgruppe af krydstogsturister, der typisk er lidt ældre og ikke nødvendigvis har isfjorden som primær destination, såvel som til mere

velforberedte gæster, der har betalt store beløb for at opleve netop isfjordens spektakulære landskab.

LOKALE

Isfjordscenteret henvender sig til de lokale borgere i Ilulissat, der kan bruge stedets café som mødested og pitstop i forbindelse med ture i isfjordens natur, opleve udstillingen eller gøre brug af museumsbutikken.

MENINGSDANNERE

Isfjordscenteret skal være et centralt mødested for en faglig målgruppe af mennesker, der arbejder for at sætte klimaforandringer og global opvarmning på dagsordenen. Isfjordscenteret kan lægge rum til relevante debatarangementer om global opvarmning og være det oplagte udgangspunkt for journalister, politikere og forskere, der vil synliggøre klimaforandringernes udfordringer.

TRE FORMIDLINGSPRINCIPPER FOR ISFJORDSCENTERET

1. At samle og sprede i rum

Formidlingen af Ilulissat Isfjord bør ikke isoleres på ét sted, men kombinere en central formidlingsindsats (i et fysisk formidlingscenter) med decentrale formidlingspunkter og – til en vis grad – virtuel kommunikation. Et velfungerende formidlingscenter kan give overblik og etablere sammenhæng i et større geografisk område. Formidlingscenteret udgør en fælles introduktion, der giver besøgende den nødvendige viden til at begå sig oplyst og sikkert i landskabet, mens oplevelserne samtidig kan spredes ud i området.

2. At tilpasse sig og udfordre publikum

Turister søger oplevelser, der giver indtryk. Oplevelser, der forandrer den besøgende en lille smule og på den måde er varig. Den gode formidling tilpasser sig publikum ved at møde dem, hvor de er, men udfordrer også samme publikum og sørger for, at de får en unik oplevelse, der netop gør indtryk og giver det ekstra, som de besøgende ikke havde forventet.

3. At skabe undren og besvare spørgsmål

Den gode formidling kan på samme tid skabe undren og besvare spørgsmål. Den relevante viden skal formidles til de besøgende, men bør ikke tilbydes før den besøgende selv har nået at undre sig. Der skal være mulighed for at bevæge sig i landskabet uden at møde velment, men forstyrrende formidling, som i stedet samles i Isfjordscenteret. Den viden der formidles i Isfjordscenteret, skal være på et højt fagligt niveau men formidles differentieret, så både forudsætningsløse såvel som meget velforberedte besøgende bliver udfordret på et passende niveau. Formidlingspunkter i landskabet bør holdes ordløse, som en nænsom facilitering af mødet med det storslåede landskab.

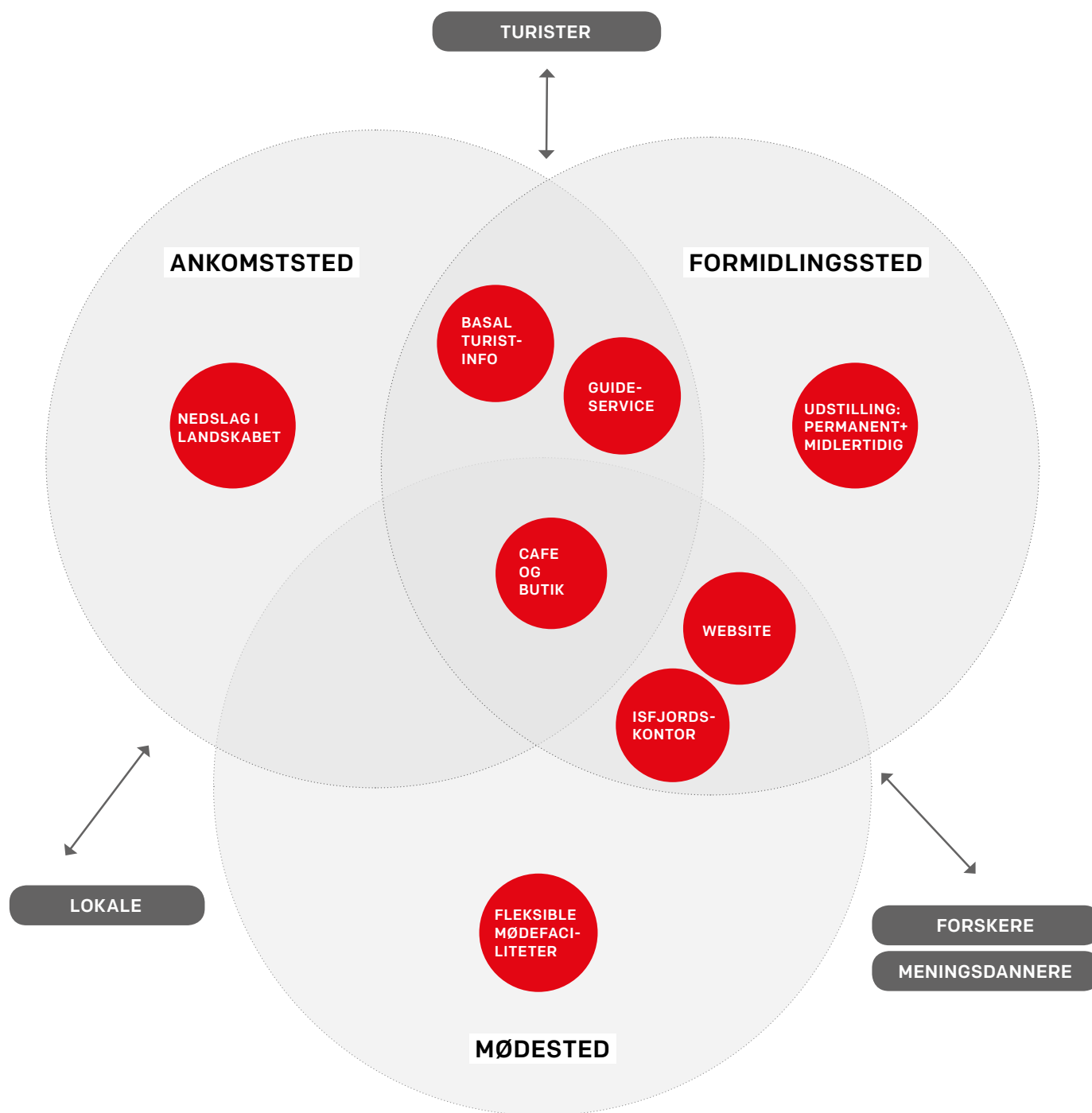

Fig. 3 / Ilulissat Isfjordscenter er et formidlingssted, et ankomststed og et mødested for besøgende turister, lokale og forskere og meningsdannere. Modellen viser, hvordan konceptets temaer, aktiviteter og målgrupper forholder sig til hinanden.

FORRETNINGSIDÉ

I dette afsnit omsættes konceptet til en forretningsidé for, hvordan Isfjordscenteret hænger sammen som en forretning, der skaber værdi for sine kunder.

Forretningsidéen beskriver, hvordan Isfjordscenteret skaber værdi for sine brugere og kunder, og hvordan de forskellige kundesegmenter giver værdi tilbage til Isfjordscenteret såvel som lokalsamfundet mere generelt. Forretningsidéen i Isfjordscenteret bygger på fire delelementer.

- 1 En must see attraktion og en destinationsdannelse omkring isfjorden**

- 2 En global scene for debat om klimaforandringer**
- 3 Lokal stolthed, identitet og dannelse**
- 4 Bevaring og formidling af verdensarven**

I det følgende udfoldes forretningsidéens fire delelementer.

1
Som en **must-see-attraktion** for **turister** bidrager Isfjordscenteret til **destinationsdannelse** omkring isfjorden. Turisterne bidrager til forretningen gennem **entrébetaling og forbrug**.

Isfjordscenteret skal være en 'must-see attraktion'; et sted, man skal besøge, når man kommer til Ilulissat og Grønland, og turister på besøg i Ilulissat skal have en fornemmelse af, at de ikke rigtigt har oplevet isfjorden, hvis ikke de har besøgt isfjordscenteret. Isfjords status som UNESCO Verdensarv giver allerede en værdi som must-see.

Isfjordscenteret tilføjer endnu en oplevelse af isfjorden til de eksisterende muligheder, og bidrager dermed til tilgængeliggørelsen af oplevelsen af isfjorden. Denne øgede destinationsdannelse skaber grobund for, at turisterne bliver længere i Ilulissat og således rækker effekten ud over centeret selv og løfter byens øvrige turismetilbud.

Must-see status får turisterne til at betale for at besøge Isfjordscenteret, og turisterne skaber indtægter fra entré samt køb i butik og café.

2

Isfjordscenteret er en global scene for debat om klimaforandringer blandt hele verdens meningsdannere. Meningsdannerne bidrager til Isfjordscenterets brand og troværdighed og tiltrækker sponsorater til centeret.

Isfjordscenteret er en global klimascene og er mødested for meningsdannere og faglige besøgende fra hele verden, der ønsker at sætte klimaforandringer på dagsordenen. Meningsdannerne kender allerede isfjorden og kommer der, og Isfjordscenterets ledelse og bestyrelse skal have et netværk til meningsdannerne og videreudvikle det, således at meningsdannerne fortsat kommer til isfjorden for at drøfte klimaspørgsmål.

Isfjordscenteret og verdens meningsdannere har et indbyrdes afhængighedsforhold. For meningsdannerne skaber Isfjordscenteret værdi som en scene, hvorpå de kan sætte klimaforandringer til debat. For Isfjordscenteret er meningsdannerne og det rampelys, der følger med dem, med til at sætte Isfjordscenteret på landkortet og styrke dets brand og give centeret troværdighed.

Meningsdannerne bidrager ikke til centret med væsentlige indtægter, men deres besøg i Isfjordscenteret er med til at brande det overfor besøgende og overfor potentielle sponsorer. For sponsorerne er det interessant at være en del af det sted, hvor den globale klimadebat udspiller sig.

3

Isfjordscenteret er udflugtsmål for lokale borgere i Ilulissat og bidrager dermed til lokal stolthed, identitet og dannelse. Opbakningen fra lokale borgere vil bidrage med legitimitet til centeret.

Isfjordscenteret skaber værdi for lokale borgere i Ilulissat som et udflugtsmål. Isfjorden, Holms Bakke og stierne i området er allerede et yndet udflugtsmål for de lokale, og Isfjordscenteret vil tilføje nye elementer til den oplevelse ved at tilbyde viden og formidling, mulighed for ophold og for at nyde mad og drikke.

Isfjordscenteret er med til at skabe lokal stolthed, identitet og dannelse. Både gennem den konkrete viden om isfjorden, der formidles, og ved at være et sted, man kan være stolt af at vise frem, og som kan være med til at påvirke byens identitet. Centrets høje troværdighed som international scene for meningsdannere inden for klimaforandringer og bygningens høje arkitektoniske kvalitet er med til at understøtte den lokale stolthed over stedet.

De lokale borgere genererer en begrænset entréindtægt og indtægter fra butik og café, men mere vigtigt er, at den lokale opbakning og ejerskab til stedet vil bidrage med legitimitet til Isfjordscenteret, der vil have gavn af en stærk lokal forankring.

4

Isfjordscenteret varetager kommunens forpligtigelse til at bevare og formidle verdensarven. Kommunen støtter Isfjordscenteret med driftstilskud.

For Qaasuitsup kommune skaber Isfjordscenteret værdi helt konkret ved at kommunen gennem Isfjordscenteret får varetaget forpligtelsen til at bevare og formidle verdensarvsområdet og dermed imødegår en forpligtelse fra UNESCO. Samtidig har kommunen også gavn af det øgede turismeudbud og den medfølgende forventelige vækst i turismen i Ilulissat generelt.

Endelig er centret med til at skabe lokal stolthed og identitet og formidle viden til borgerne om deres egen isfjord og dermed understøtte bevaringen af området.

Derfor er Isfjordscenteret kommunalt ejet og drevet, og kommunen forventes at bidrage til at sikre driften. Kommunen giver allerede i dag et væsentligt bidrag til at sikre driften af verdensarvsområdet gennem Isfjordscenteret.

4

MARKEDSANALYSE

VURDERING S/44

GRUNDLAG S/46

CASEANALYSE S/50

SAMLET VURDERING AF MARKEDSGRUNDLAG OG BESØGSTAL FOR ISFJORDSCENTERET

Ilulissat har samlet set et markedsgrundlag på lige over 35.000 besøgende og beboere med en stigende tendens, og Isfjordscenteret kan årligt forvente mellem 17-24.000 besøgende.

Ilulissat har samlet set et markedsgrundlag på lige over 35.000 besøgende og beboere med en stigende tendens. Som et must-see besøgsmaal i et område med relativt få attraktioner kan forventes en høj penetrationsgrad på 50-70 procent af markedsgrundlaget. Det er analysens vurdering, at et kommende Isfjordscenter kan forvente mellem 17-24.000 besøgende. Et tal, der forventes at stige i takt med turismeudviklingen i Ilulissat.

Isfjordscenteret i Ilulissat har en unik situation, der er svær at sammenligne med andre formidlingscentre. Et kommende Isfjordscenter vil lige isoleret i en lille by, der kun er tilgængelig med fly eller skib. Det er en udfordring, idet Ilulissat ikke oplever

egentlige forbigående, og er en omkostningstung destination. Men det giver også den fordel, at de besøgende, der kommer til byen i høj grad kan forventes at besøge Isfjordscenteret.

Markedsanalysen er blevet til på baggrund af interviews med turismeaktører i Grønland på nationalt og lokalt niveau: turistorganisationer, tur-operatører, hoteller, krydstogtselskaber og flyselskaber. Dertil kommer analysen af 16 lignende cases fra hele verden, hvoraf udvalgte er blevet undersøgt særlig grundigt gennem spørgeskema og interviews. Sammen med analyser af data fra Grønlands Statistik og eksisterende rapporter giver det en solid viden til et markedsgrundlag for Isfjordscenteret.

**DET ER ANALYSENS
VURDERING, AT ET
KOMMENDE ISFJORDS-
CENTER KAN FORVENTE
MELLEM 17-24.000
BESØGENDE ÅRLIGT.**

Placering

Placering af Isfjordscenteret midt mellem Ilulissat By og isfjorden.

MARKEDSGRUNDLAG FOR ET ISFJORDSCENTER I ILULISSAT

Både befolkningstal og turisme er i vækst i Ilulissat, hvilket giver et fornuftigt markedsgrundlag for Isfjordscenteret.

Det samlede markedsgrundlag for Ilulissat er opgjort som det samlede antal mennesker, der i løbet af et år opholder sig i Ilulissat; som borgere eller tilrejsende, altså det samlede antal af potentielle besøgende til Isfjordscenteret. Markedsgrundlaget er opgjort i skemaet nederst på næste side.

DEN LOKALE BEFOLKNING I ILULISSAT

Ilulissat havde i 2012 4.600 borgere. Ilulissat er en af Grønlands større byer og vækstcentre, og med en tendens mod koncentration af den grønlandske befolkning kan Ilulis-

sat forvente en stadig tilflytning i de kommende år.

Ilulissats beboere fordeler sig på følgende aldersgrupper:

ÅR	ANDEL I PROCENT
0-6 år	14,7%
7-16 år	14,7%
17-24 år	11,1%
25-59 år	52,2%
60-69 år	7,3 %
70+	4,2%

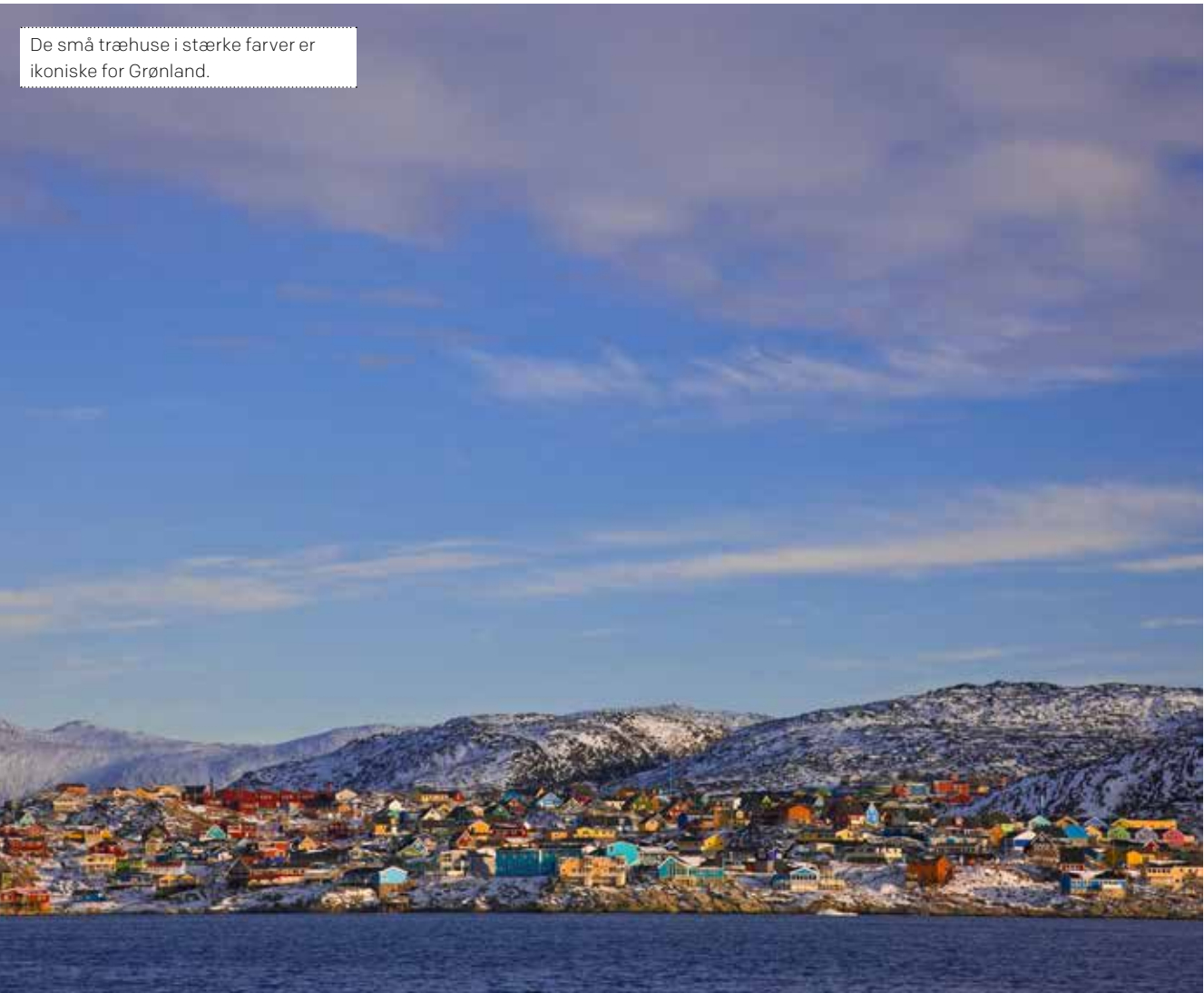

**TURISMEN OPLEVER
VÆKST MED EN
FORDOBLING I ANTALLET
AF UDENLANDSKE
TURISTER OVER EN
TI-ÅRIG PERIODE.**

Ilulissats befolkning er relativt ung, med en tyngde hos de 7-16-årige samt hos de voksne 25-59-årige.

Antallet af borgere har været langsomt, men støt stigende over de sidste ti år.

Også turismen oplever vækst, og det i en noget større skala, med en fordobling i antallet af udenlandske turister over en ti-årig periode. Grafen på side 49 samler op på udviklingen i borgere, indenlandske og udenlandske turister samt krydstogsturister i Ilulissat.

Markedsgrundlag, Isfjordscenter i Ilulissat	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Antal borgere i Ilulissat	4.525	4.470	4.533	4.511	4.512	4.584	4.528	4.546	4.606	4.652
Antal krydstogtsturister i Ilulissat	4.024	5.569	5.462	7.117	7.437	11.119	8.951	18.495	11.373	9.908
Antal øvrige indenlandske turister	6.585	7.328	7.078	7.418	8.819	8.569	8.733	7.975	7.073	8.945
Antal øvrige udenlandske turister	4.812	6.093	9.711	9.255	11.661	12.085	10.259	10.965	11.365	13.719
Samlet markedsgrundlag	19.946	23.460	26.784	28.301	32.429	36.357	32.471	41.981	34.417	37.224

Fig. 7 / Markedsgrundlag i Ilulissat.

KRYDSTOGTSTURISTER I ILULISSAT

I 2010 besøgte 18.495¹ krydstogtsturister Ilulissat. Tal fra Visit Greenland viser, at Ilulissat i 2010 var den by i Grønland, der havde flest besøgende krydstogtsturister. Til sammenligning havde Qaqortoq i Sydgrønland 17.687 krydstogtsturister og Nuuk 12.532 krydstogtsturister samme år².

I 2011 oplevede Ilulissat et stort fald i antallet af krydstogtsturister på ca. 7.000 besøgende krydstogtsturister³. Tilbagegangen skyldtes, at mange krydstogtsskibe ikke kunne anløbe Ilulissat havn pga. is i havnen, der vanskeliggjorde skibenes indsejling med Ilulissats nuværende havneanløb. Udfordringen med is i havnen var stadig relevant i 2012. Faldet er derfor fortsat i 2012, omend mindre markant, og i 2012 modtog Ilulissat Havn 9.908 krydstogtsturister.⁴

Qaasuitsup Kommune arbejder på mulighederne for at udvide Ilulissats havneområde med etablering af en større anløbshavn for at imødekomme udfordringen med iskosser i fremtiden.

Krydstogtsskibene varierer i størrelse fra skibe med bare ca. 50 passagerer til skibe med op til 3000 passagerer. Fra 2003 til 2008 skete der ifølge Grønlands Statistik en stigning i antallet af mindre krydstogtsskibe, som typisk er ekspeditionsskibe med mellem 50-200 passagerer, der sejler over hele Grønland. Ligeledes registreredes der ifølge Grønlands Statistik en stigning i antallet af mellemstore skibe med ml. 500-1000 passagerer, som typisk sejler på Grønlands syd-

vestkyst⁵. Turoperatørerne forudser generelt en udvikling mod færre men større krydstogtsskibe.

Udviklingen i krydstogtsturismen i Ilulissat er udtryk for en generel udvikling i grønlandsk krydstogts-turisme⁶. En udvikling, der er gået fra markant vækst, til et mærkbart fald de seneste år. Tal fra Grønlands Statistik viser, at antallet af krydstogtsturister i årene 2006-2011 voksede fra 22.051 til 29.826⁷. Efter år med kontinuerlig vækst skete der i 2012 et fald i antallet af krydstogtsturister. I 2012 registreredes bare 23.399 besøgende krydstogtsturister i Grønland – et tal der afspejler faldet i Ilulissat⁸. Faldet er fortsat ind i 2013, men dog mindre markant. I 2013 modtog Grønland således 21.496 krydstogtsturister. En forklaring på faldet er, at der i 2009 blev indført en forhøjet beskatning af krydstogtsturisterne - en beskatning, der ligger over lignende destinationer som fx Island og Svalbard, der ikke har oplevet samme fald i antallet af krydstogtsturister. I efteråret 2014 tager Selvstyret beslutning om, hvorvidt den relativt høje beskatning af krydstogtgæsterne skal omlægges, og der lægges i lovforslaget op til markant sænkelse af beskatningen.

En stor del af Grønlands krydstogts-turisme er centreret langs Grønlands Vest- og Sydvestkyst, da mange turister ifølge Visit Greenland tiltrækkes af områdernes let tilgængelige og varierede udbud af både natur- og kulturoplevelser⁹. Med sin beliggenhed på Grønlands

Vestkyst er Ilulissat en destination, der indgår i mange af krydstogtsskibenes faste sejlruiter.

Ifølge Grønlands Turist- og Erhvervsråd og Grønlands Statistik kommer en stor del af krydstogtsturisterne fra Tyskland, England og USA, og størstedelen er over 50 år¹⁰.

ØVRIGE TURISTER I ILULISSAT

Øvrige turister i Ilulissat ankommer først og fremmest med fly, og i 2011 var der 3.128 flyvninger til/fra Ilulissat Lufthavn med samlet 37.032 passagerer¹¹. Antallet af overnattende turister i Ilulissat har været i vækst i perioden 2001-2012 og nåede et højdepunkt i 2008 med i alt 20.654 overnattende gæster, hvoraf 12.085 var udenlandske. Herefter har finanskrisen betydet et lettere fald i antallet af overnattende gæster.

Det gennemsnitlige antal af overnatninger pr. gæst er næsten uændret i perioden 2001-2012 fra 2,7 overnatninger pr. turist til 2,6 overnatninger pr. turist¹². Ilulissat har de seneste år fulgt landsgennemsnittet på antallet af overnatninger pr. gæst. Et øget oplevelsesudbud i Ilulissat kan forventes at påvirke den gennemsnitlige besøgstid i en positiv retning.

I 2012 var 8.945 af Ilulissats i alt 22.664 gæster indenlandske besøgende. I 2012 var 6.521 af Ilulissats 13.719 udenlandske besøgende fra Danmark. Dvs. knap halvdelen af udenlandske turister i Ilulissat er pt. danske. Af de resterende 7.198 udenlandske turister var en overvægt fra Tyskland, England, Frankrig og USA¹³.

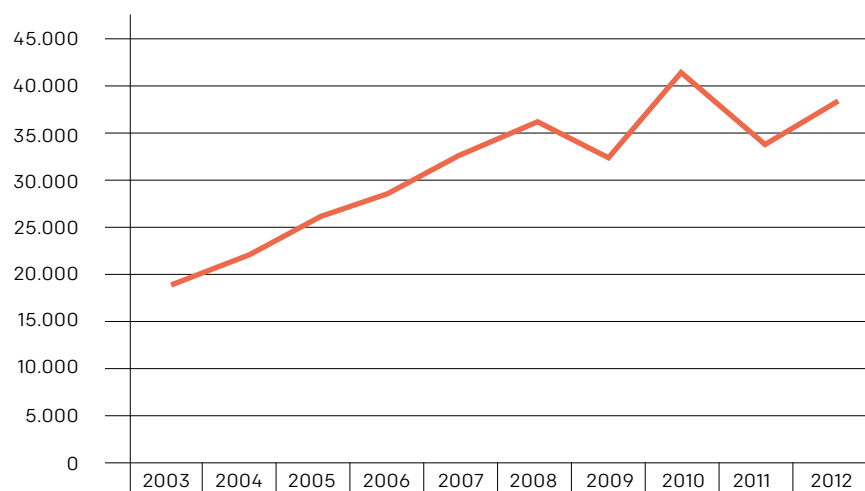

Fig. 8 / Samlet markedsgrundlag

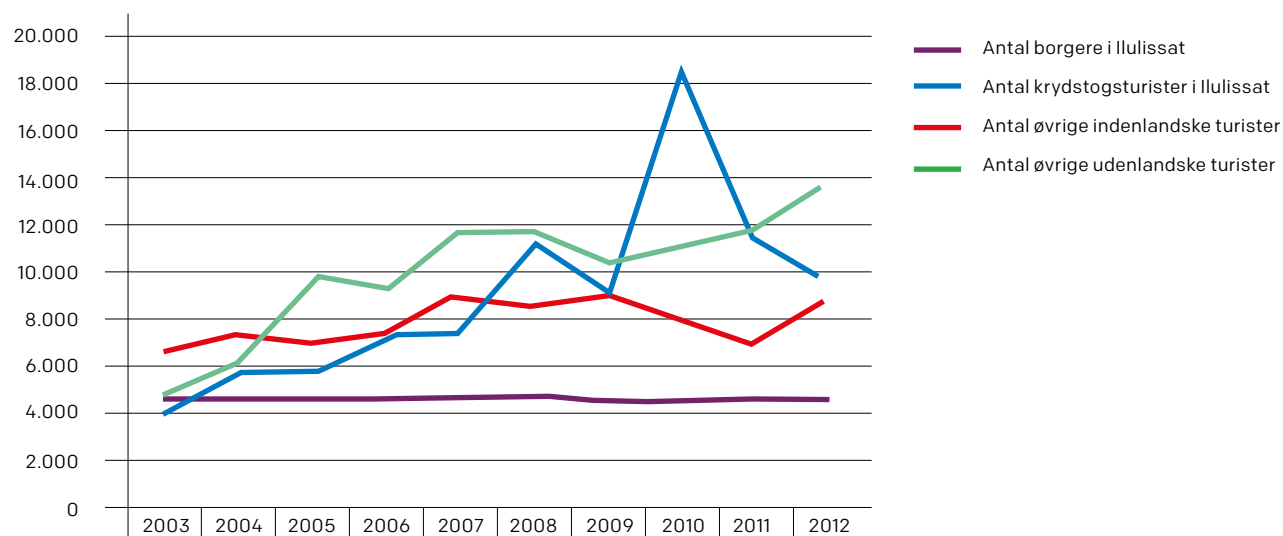

Fig. 9 / Figuren viser tydeligt en positiv udvikling indtil 2011, hvor faldet i antal krydstogsturister trækker det samlede markedsgrundlag væsentligt ned. En eventuel ny anløbshavn kan forventes i høj grad at afhjælpe problemet.

MARKEDSINDSIGTER FRA CASEANALYSEN

Analysen af 16 formidlingscentre i hele verden viser, at de besøgende i formidlingscentrene ofte er lokale eller internationale tilrejsende. Analysen viser også, at en relativt stor andel af de besøgende i formidlingscentrene er ældre.

Et Isfjordscenter vil på mange måder befinde sig i en unik markedssituation. Med sin isolerede beliggenhed – tæt på byen men kun tilgængelig for udefrakommende med skib eller fly – er det svært at sammenligne Isfjordscenterets situation med andre lignende formidlingscentre. Alligevel er der markedsindsigter fra caseanalysen, der kan have relevans for et kommende Isfjordscenter. Analysen peger på fire markedstendenser, der er udledt af undersøgelsen af lignende formidlingscentre.

DE BESØGENDE ER LOKALE OG INTERNATIONALE

Data fra caseanalysen peger på, at de besøgende på naturformidlingscentre enten kommer fra lokalmiljøet, eller er tilrejsende internationale gæster. Andelen af regionale besøgende, der rejser mere end en time for at besøge centeret, er relativt lille.

DE BESØGENDE ER ÆLDRE

Den aldersmæssige tyngde ligger hos de besøgende over 26 år og med den største andel hos de 46-65-årige¹⁴.

DE BESØGENDE INVITERES TIL GENBESØG

I gennemsnit oplever de undersøgte formidlingscentre, at 16 procent af de besøgende er gengangere, hvilket stemmer godt overens med tendensen til, at en relativt stor andel af de besøgende er lokale. For alle cases gælder det, at den lokale forankring er vigtig, og derfor er der flere af de undersøgte formidlingscentre, der lader billetten gælde som årskort (fx Geocenter Møns Klint), eller lader billetten gælde som årskort mod en symbolsk merbetaling (fx Alta Museum) som en service til lokalsamfundet.

FINANSKRISEN HAR SAT SIG PRÆG

Langt de fleste undersøgte formidlingscentre er berørt af finanskrisen med en betydelig nedgang i antal af internationale besøgende. Særlig aktuell er den nuværende krise i de sydeuropæiske lande, hvorfra flere formidlingscentre beretter om et markant fald i antallet af besøgende. Flere af de undersøgte formidlingscentre udtrykker en bekymring for deres fremtidige markedsgrundlag, i tilfælde af at den økonomiske krise tager til.

Bremuseet

Bremuseet i Norge adskiller sig ved at være bæredygtigt i sin drift. Alle andre interviewede cases er subsidierede fra stat eller kommune. (Læs mere på s. 95)

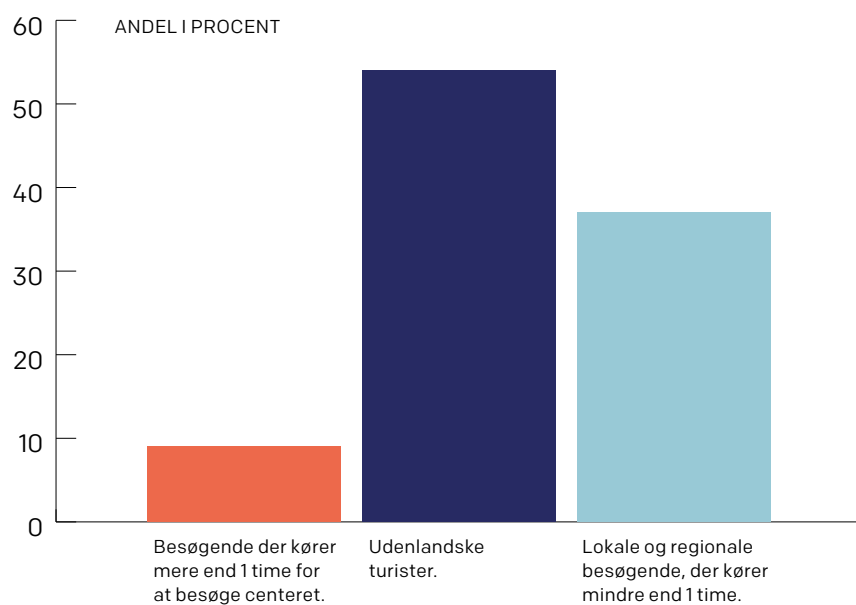

Fig. 10 / De besøgende i de undersøgte formidlingscentre er primært lokale og internationale.

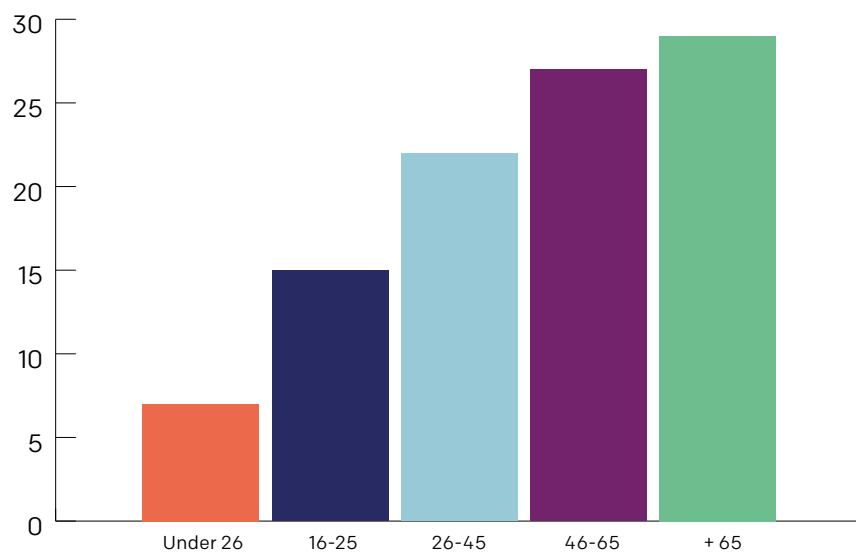

Fig. 11 / Formidlingscentrene tiltrækker ældre besøgende.

NOTER

- 1 Antallet af krydstogtsturister inkluderer ikke medarbejdere om bord på krydstogtsskibene. Visit Greenland peger på, at det samlede antal krydstogtsskibe, der anløber Ilulissat havn i løbet af et år har 5000 til 6000 krydstogtmedarbejdere.
- 2 Visit Greenland, "Antal passagerer pr. anløbssted"
- 3 Visit Greenland, "Antal passagerer pr. anløbssted"
- 4 Turisme i Ilulissat 2013. Center for regional og turismeforskning
- 5 Turismen i tal", Grønlands Statistik og Greenland Tourism and Business Council
- 6 "Turismen i tal", Grønlands Statistik og Greenland Tourism and Business Council
- 7 Grønlands Statistik Bank: www.bank.stat.gl
- 8 Grønlands Statistik Bank: www.bank.stat.gl
- 9 <http://www.greenland.com/da/things-to-do/krydstogter/krydstogter/populaere-krydstogtruter.aspx>
- 10 "Turismen i tal", Grønlands Statistik og Greenland Tourism and Business Council
- 11 Tal tilsendt på forespørgsel fra Mittarfeqarfiit – Grønlands Lufthavne
- 12 Grønlands Statistik Bank: www.bank.stat.gl
- 13 Grønlands Statistik Bank: www.bank.stat.gl
- 14 Datagrundlag er dog for lille til at kunne drage endelige konklusioner på mindre variationer.

5

DRIFT AF ISFJORDSCENTERET

DRIFT S/56

ORGANISATION S/58

ØKONOMI S/60

CASEANALYSE S/62

DRIFT AF ISFJORDSCENTERET

Det er analysens vurdering, at der skal etableres en ny driftsorganisation, der sikrer de rette kompetencer til driften af Isfjordscenteret.

Det eksisterende isfjordskontor under Qaasuitsup Kommune varetager den daglige, lokale forvaltning af Verdensarvsområdet Ilulissat Isfjord med ansvar for forvaltning og administration, formidling af området, faciliteter i området, information til og dialog med brugerne af isfjordsområdet herunder borgere, turister, firmaer, foreninger, forskere m.fl., og endelig er det isfjordskontorets ansvar at stå til rådighed for presse og ved officielle besøg i området.

Selve projektet omkring udvikling af Isfjordscenteret har været forankret i den selvejende institution, fonden Ilulissat World Heritage Icefjord Station.

Fonden ledes af en bestyrelse med kompetencer inden for formidling af naturhistorie og geologi, kendskab til lokale politiske forhold og rammebetingelser samt kultur. Derudover er der en følge- og høringsgruppe bestående af 13 forskere og andre ressourcepersoner, som dog ikke har været særligt aktive de seneste år. Der er behov for at etablere en ny driftsorganisation, som skal varetage den fremadrettede drift af centeret.

I det følgende skitseres anbefalinger til driftsorganisationen i forhold til omfang, kompetencer, ledelse, bestyrelsen mv.

**DER ER BEHOV FOR
AT ETABLERE EN NY
DRIFTSORGANISATION,
SOM SKAL VARETAGE
DEN FREMADRETTEDE
DRIFT AF CENTERET.**

DRIFTSORGANISATION

Driften af Isfjordscenteret forankres under kommunen. En ekstern bestyrelse sikrer innovationshøjde og faglig kvalitet sammen med en dynamisk medarbejderstab.

Udover de viste elementer i organisationsplanerne kan det overvejes, at tilknytte et advisory board til projektledelsen med kompetencer indenfor turisme, formidling og grønlandske forhold.

Driftsorganisationen skal varetage driften og den fortsatte udvikling af Isfjordscenteret, herunder udvikling af den detaljerede forretningsplan for centret. En driftsansvarlig vil blive koblet til allerede i projektudviklingsfasen for at sikre forankring af projektet.

Det er analysens vurdering, at Isfjordscenteret enten bør være ejet af Qaasuitsup Kommune eller etableres som selvejende institution.

En kommunal forankring vil indebære, at kommunen forpligter sig på Isfjordscenterets drift, vedligeholdelse og udvikling, og at kommunen kan garantere finansiering af Isfjordscenterets daglige drift. Isfjordscenterets kommunale ejerskab og drift kan sikre, at centeret får en lokal forankring og kan skabe lokalt ejerskab til stedet.

Hvis isfjordscenteret forankres i kommunen, bør det høre under borgmester-/direktørkontoret i kommunen for at sikre maksimal fokus og opmærksomhed på centeret.

Isfjordscenteret bør skabe et stærkt fokus på marked, kunder, partnerskaber og nytænkning gennem en ny bestyrelse, der således er ansvarlig for de samlede aktiviteter i Isfjordscenteret og isfjordskontoret. Bestyrelsen skal være ambitiøs, nytænkende og international og sammensættes af personer med profiler indenfor:

- / Kommunal repræsentant (kommunaldirektøren)
- / Erhvervsliv, virksomhedsdrift
- / Udstilling og formidling
- / Turismeudvikling
- / Lokalt erhvervsliv
- / National grønlandsk repræsentant
- / Global klimadebat
- / Forskning i klima og glaciologi

Der skal udvikles klare vedtægter for bestyrelsens sammensætning, og hvordan bestyrelsesmedlemmerne vælges. Der skal også udarbejdes en

forretningsorden, der klart udstikker retningslinjerne for bestyrelsens arbejdsfordeling, rollefordeling mellem bestyrelsens medlemmer, beslutningskompetence mv.

LEDELSE OG BEMANDING AF ISFJORDSCENTERET

Isfjordscenterets bemanning vil være præget af den korte men intense højsæson i Ilulissat, og den lange lavsæson, med væsentlig mindre grad af aktivitet. Isfjordscenterets bemanning kvalificeres og besluttet endeligt pba. en forretningsplan for projektet. Følgende er indledningsvis overvejelser.

Det eksisterende Isfjordskontor kan integreres i det nye Isfjordscenter. På den måde sikres aktivitet på stedet året rundt, og isfjordskontoret kan gennemføre sit arbejde i relevante og tidssvarende rammer.

Ligeledes bør isfjordskontorets nuværende website, www.kangia.gl, integreres i Isfjordscenterets website, således at der er ét samlet website, der redegør for aktuelle udstillinger og events, formidler relevant lokal

forskning inden for klimaområdet og formidler basal viden om isfjorden.

Samdrift mellem det nuværende isfjordskontor og Isfjordscenteret vil også skabe nødvendige driftsmæssige synergier, der blandt andet sikrer at kommunens driftstilskud til såvel isfjordskontor og Isfjordscenter udnyttes optimalt.

Det er vurderingen, at der bør være 4 fuldtidsansatte og 2 deltidsansatte igennem hele året. Dertil kommer en række midlertidige ansættelser og løst tilknyttet personale i sommermånederne.

De faste medarbejdere i Isfjordscenteret bør være:

- / Leder
- / Site-manager
- / Udstillings- og formidlingsansvarlig
- / Kommunikationsmedarbejder
- / Park ranger (deltid)
- / Bygningsansvarlig (deltid)

Lederen af Isfjordscenteret står for strategisk forretningsudvikling, fundraising, netværk mm. i en tæt dia-

log med bestyrelsen. Denne profil er særligt vigtig for at sikre innovativitet og forretningsmæssig tæft i Isfjordscenterets drift.

Site-manageren har til opgave at udvikle og drive udstilling, hjemmeside, guideservice og forvalte UNESCO sitet.

Den udstillings- og formidlingsansvarlige medarbejder har til ansvar at sikre høj kvalitet og udvikling i Isfjordscenterets formidling.

Kommunikationsmedarbejderen varetager presseindsats og markedsføring af Isfjordscenteret på en global turisme- og klimadebatscene.

Park rangeren har ansvar for de praktiske opgaver i forbindelse med drift og vedligehold af UNESCO sitet, mens den bygningsansvarlige varetager drift og vedligeholdelse af bygningen.

I sommermånederne ansættes en medarbejder til turistinformation, butik og billetsalg samt løst tilknyttede medarbejdere, der kan afløse i billetsalget og fungere som guides.

Isfjordscenterets café kan forpagtes ud. Forpagterne skal have en solid baggrund og skal med respekt for stedets særlige karakter understøtte Isfjordscenterets høje kvalitetsniveau. Forpagternes drift af caféen skal foregå i et tæt partnerskab med Isfjordscenteret, således at de to forretningsområder forankres og integreres i Isfjordscenterets samlede forretningskoncept.

**LEDEREN AF
ISFJORDSCENTERET
STÅR FOR STRATEGISK
FORRETNINGSUDVIKLING,
FUNDRAISING, NETVÆRK
MM. I EN TÆT DIALOG MED
BESTYRELSEN.**

DRIFTSØKONOMI

Det er analysens vurdering, at der er potentiale til at isfjordscenterets drift på sigt kan opretholdes med det nuværende driftstilskud til Isfjordskontoret på 1 mio. kr.

I de første driftsår bør dog forventes et behov for kommunalt driftstilskud på 2 mio. kr. årligt.

I et normalt driftsår (fra år 3 efter åbning af Isfjordscenteret) forventes der driftsomkostninger på omkring 4.250.000 kroner, og det er analysens vurdering, at et holdbart driftsbudget baseres på følgende forudsætninger:

- / 17.000 entrébetalende gæster
- / En billetpris på i gennemsnit 75 kr.
- / Et årligt driftstilskud på 2.000.000 kr. fra Qaasuitsup Kommune, hvoraf de omkring 1.000.000 kr. allerede gives til det nuværende Isfjordskontor, der foreslås integreret i Isfjordscenteret. Der er altså tale om at øge det nuværende tilskud med 1 mio. kr. årligt.
- / Et årligt overskud på 200.000 kr. i butikken.
- / En årlig forpagtningsafgift på 100.000 kr. fra caféen.
- / Indtægter fra sponsorer og udlejning af lokaler på 150.000 kr. årligt.

Analysens oplæg til driftsbudget indeholder følgende:

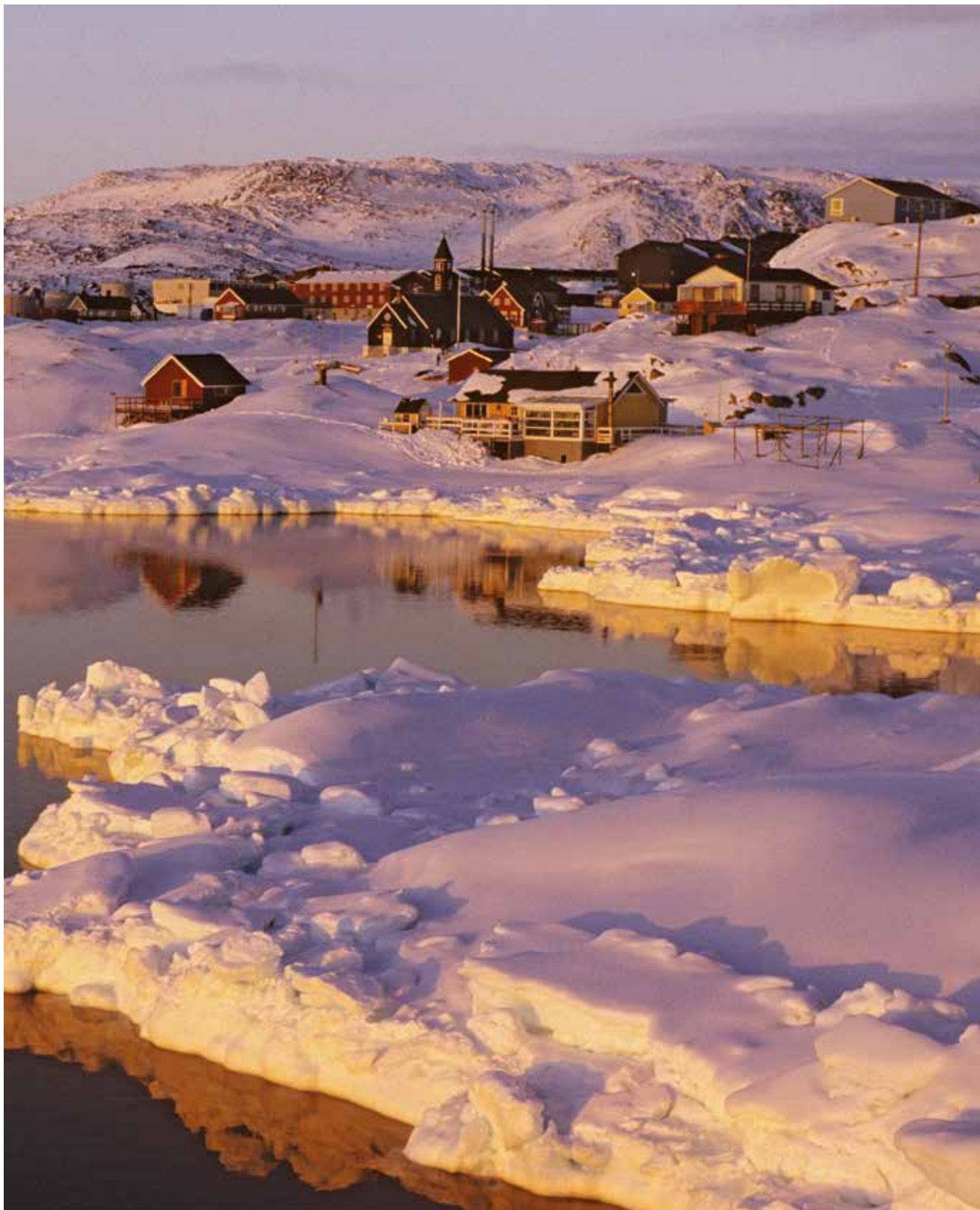
Indtægter	Opstart år 1	Opstart år 2	Opstart år 3	Best case
Entre	900.000	1.100.000	1.300.000	2.200.000
Forpagtning af café	50.000	75.000	100.000	200.000
Udlejning af lokaler		25.000	50.000	100.000
Butik	300.000	400.000	600.000	800.000
Fundraising, sponsorater	100.000	100.000	100.000	100.000
Kommunalt driftstilskud	2.000.000	2.000.000	2.000.000	1.000.000
Ekstraordinært kommunalt opstartstilskud	250.000	250.000	0	0
Andet	50.000	50.000	100.000	100.000
Total	3.650.000	4.000.000	4.250.000	4.500.000

Omkostninger	Opstart år 1	Opstart år 2	Opstart år 3	Best case
Løn, honorarer, omkostninger til bestyrelse	2.100.000	2.250.000	2.500.000	2.350.000
Drift af verdensarvsområde	200.000	200.000	200.000	200.000
Administration, IT, kontorhold, forsikringer	300.000	300.000	300.000	400.000
Drift og vedligeholdelse af bygning og anlæg	200.000	300.000	400.000	500.000
Drift, vedligeholdelse og udvikling af udstilling	150.000	200.000	250.000	300.000
Markedsføring og kommunikation	400.000	400.000	100.000	150.000
Butik	250.000	300.000	400.000	500.000
Andet	50.000	50.000	100.000	100.000
Total	3.650.000	4.000.000	4.250.000	4.500.000

Der er desuden opstillet et 'best case' driftsbudget, hvor markedsgrundlaget er 24.000 besøgende til en entrépris på 90 kroner og med øgede indtægter både på entre og i café og butik, hvilket reducerer kommunens årlige driftstilskud til 1.000.000 kroner, altså det samme tilskud som der ydes til Isfjordskontoret i dag. Med den positive turismeudvikling, der finder sted i Grønland og i Ilulissat er det sandsynligt, at dette drifts-

scenarie kan nås på sigt men ikke i de første driftsår.

De første to driftsår vurderes at have opstartskarakter med lavere indtægter på entré, butik og café, og med øgede omkostninger til markedsføring og kommunikation. I de første to driftsår er det vurderingen, at der er behov for øget tilskud fra Qaasuitsup Kommune på 250.000 kroner årligt (udover tilskuddet på 2 mio. kroner)

CASEANALYSE

Vurderingen af driftsgrundlaget for Isfjordscenteret baseres både på en vurdering af lokale forhold i Ilulissat og på en analyse af andre naturformidlingscentres driftsgrundlag. Centrale nøgletal fra case-analysen fremgår af nedenstående tabeller og figurer.

Nøgletal for drift af de undersøgte formidlingscentre	
Gennemsnitlig entrépris, kr.	60
Samlet omsætning pr. besøgende, kr.	166
Samlet omsætning pr. m ² , kr	3.230
Gennemsnitligt forbrug pr. besøgende i butik, kr.	39
Gennemsnitligt forbrug pr. besøgende i cafe, kr.	16

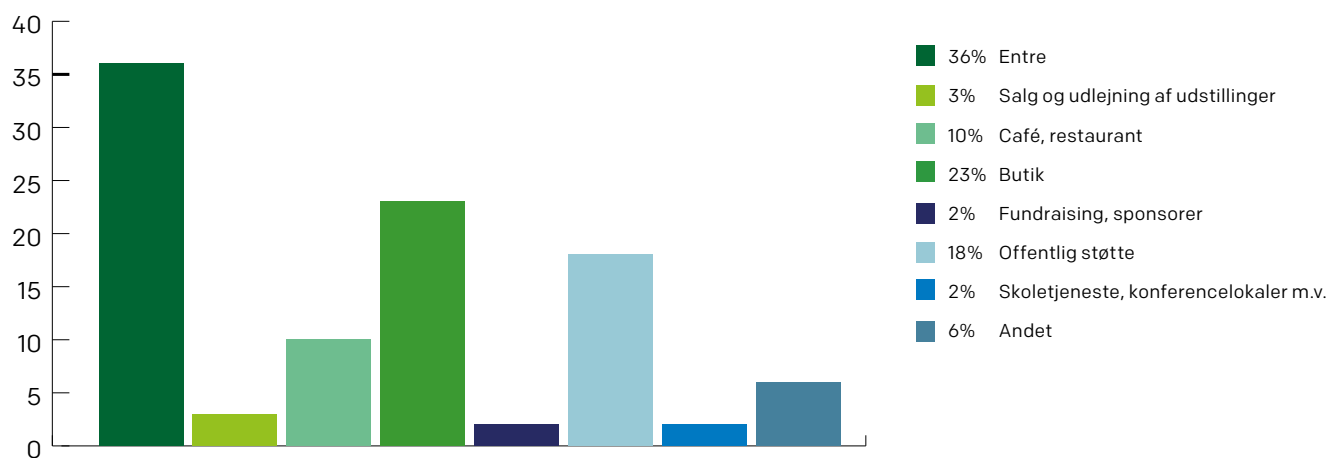

Fig. 12 / Gennemsnitlig fordeling af indtægter i naturformidlingscentre

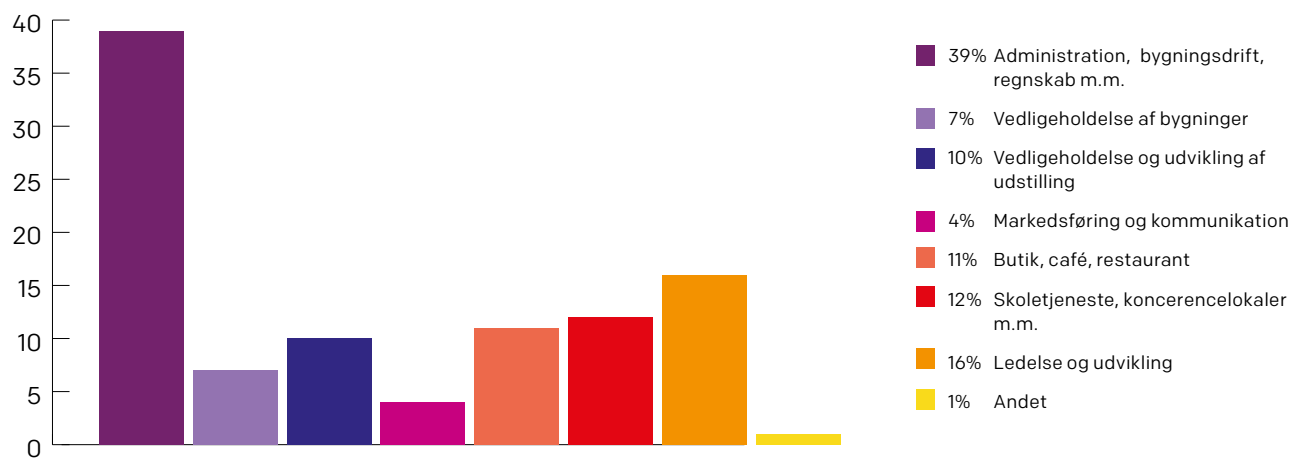

Fig. 13 / Gennemsnitlig fordeling af omkostninger i naturformidlingscentre

DE FYSISKE RAMMER

NYT CENTER ^{S/66}

PLACERING ^{S/68}

FUNKTIONER ^{S/70}

FORBINDELSE ^{S/72}

FORMIDLING ^{S/74}

UNESCO ^{S/75}

ET NYT FORMIDLINGSCENTER VED ISFJORDEN

Det er projektets vision at etablere et formidlingscenter ved isfjorden, der med sin arkitektur og indretning styrker fortællingen om isfjorden som et helt unikt naturområde.

Isfjordscenteret skal indeholde udstilling og formidlingsaktiviteter, ankomststed med café og butik og samtidig styrke formidlingen ude i landskabet.

Isfjordscenteret skal være et enkelt og følsomt placeret byggeri af mindre skala men høj arkitektonisk kvalitet midt mellem isfjorden og Ilulissat by.

Isfjordscenteret skal gennem sin arkitektur og formidling også være med til at styrke den samlede oplevelse af hele Ilulissat med omkringliggende bygder, byer og na-

tuområder til gavn for besøgende. Isfjordscenterets konkrete udformning afgøres i en international arkitektkonkurrence.

Det er ønsket, at centeret med sin centrale placering mellem byen og isfjorden skaber et helt nyt mødested for borgere, turister, forskere, erhvervsledere, politikere m.fl.

Isfjordscenteret er dermed både med til at styrke oplevelsen af isfjorden og samtidig sikre en bedre beskyttelse af verdensarvsområdet.

**ISFJORDSCENTERET
SKAL VÆRE MED TIL AT
STYRKE DEN SAMLEDE
OPLEVELSE
AF HELE ILULISSAT.**

Placering af Isfjordscenteret midt mellem
Ilulissat By og isfjorden.

ISFJORDSCENTERETS PLACERING

Isfjordscenteret placeres ved den tidligere heliport, mellem Ilulissat by og Isfjorden

Isfjordscenteret bygges i en enkel, smuk og funktionel arkitektur i mindste skala. Centeret skal klart og tydeligt kommunikere isfjorden som et unikt naturområde.

Isfjordscenteret placeres midt mellem byen og isfjorden. Centeret placeres i den sydøstlige ende af den tidligere helikopterlandingsbane. Isfjordscenteret placeres dermed uden for det af UNESCO udpegede beskyttede område, og uden for den vedtagne bufferzone, der ligger mellem fredningsgrænsen og det bebyggede Ilulissat by.

Kommuneplanens delområde C12 giver mulighed for placering af Isfjordscenteret. I området lå den tidligere heliport. Der er en lille sø inkluderet i delområdet og kommuneplanens overordnede bestemmelser giver mulighed for at etablere centeret tæt herved. Området omfatter et areal på ca. 7 ha. Områdets anvendelse er fastlagt til fælles formål i form af isfjordsrelateret forskning, undervisning, formidling og indkvartering, og bebyggelsen må max opføres i op til 3,5 etager. Bebyggelsen må ikke kunne ses fra fredningsgrænsen, med

undtagelse af Sermermiutdalen, hvorfra der er frit indkik ind over byen.

Den gældende lokalplan for området (Lokalplan C12.1) er offentligt bekendtgjort den 19. januar 2009. Lokalplanen har præciseret Isfjordscenteret til at indeholde tre bygninger: 1) et udstillingshus, 2) et forskerhus, og 3) et hus der viser grønlandsk bygningskultur og -historie. Lokalplanen lægger op til at tidligere pakhushusbygninger genopføres som grundlag for Isfjordscenteret.

Der arbejdes siden 2009 ikke med lokalplaner i grønlandsk planlægning, men med såkaldt detaljerede bestemmelser, der indføres i kommuneplanen. Tidligere lokalplaner er dog gældende, indtil nye detaljerede bestemmelser er besluttet. Der bør derfor tilføjes nye detaljerede bestemmelser til delområdet i kommuneplanen til erstatning for den gældende lokalplan. De nye detaljerede bestemmelser skal lægge de mere præcise rammer for byggeriet, men skal samtidig efterlade rum til et nytænkende og visionært byggeri af høj arkitektonisk kvalitet. Det kan overvejes at skabe en åbenhed i de

detaljerede bestemmelser, indtil den mere konkrete udformning af bygningen er kendt.

Bufferzonens grænser følger delområdegrensene i den gældende Qaasuitsup Kommuneplan, der trådte i kraft den 1. maj 2014.

Ankomsten til Isfjordscenteret sker ad vejen Sermermiut Aqqutaa fra Ilulissat By, og Isfjordscenteret ligger i gåafstand på ca. 1 km fra centrum af byen. Parkeringsfaciliteter etableres på den tidligere helikopterlandingsbane.

Det nye Isfjordscenter ligger centralt i forhold til allerede etablerede stier ud i landskabet. Isfjordscenteret kobler sig direkte på den eksisterende boardwalk, der i dag leder de besøgende til Sermermiut og isfjorden fra heliporten. Isfjordscenteret bliver ligeledes udgangspunkt for den 'røde rute', der fører besøgende til Holms Bakke, den 'blå rute', der er en længere tur langs isfjorden og som slutter ved stenbruddet, og endelig den 'gule rute', der fører besøgende forbi kirkegården, til Kingitoq og tilbage til byen.

Kommuneplanen kan også findes på linket:
http://qaasuitsup.odeum.com/dk/by-_og_bygdeplaner/delomraadeplaner/vedtaget/1200-c12.htm

CENTERETS FUNKTIONER OG STØRRELSE

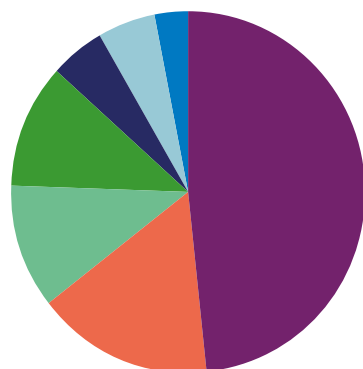
Isfjordscenteret er først og fremmest et centralt placeret formidlingssted, der giver den besøgende viden om isfjorden og guider den besøgende til oplevelser i hele området.

Isfjordscenteret er samlingspunkt og mødested for viden og debat om verdens klima. Og centeret er det lune opholdssted og rasteplads i forbindelse med besøget ved isfjorden.

Det er analysens vurdering, at et Isfjordscenter placeret i det følsomme naturområde midt mellem Ilulissat by og den fredede isfjord bør have et samlet indendørs areal på max. 620 m² svarende til et bruttoareal på 800 m² (dvs. + 30 procent til gange, vægge, trapper og installationer).

Arealet fordeles på følgende funktioner:

Isfjordscenterets funktioner og størrelse	m ²
Udstilling og formidling	300
Cafe, køkken og mødeområde	100
Kontorer, administration og mødelokale	70
Depot, service mm.	100
Butik og turistinformation	30
Toiletter	30
Ankomst og indgangsparti	20
Total indendørs areal, netto	620
Bruttoareal, + ca. 30% til gange, vægge, trapper og installationer	180
Samlet bruttoareal	800

ANDEL I PROCENT

- 48% Udstilling og formidling
- 16% Café, køkken og mødeområde
- 11% Kontorer, administration og mødelokale
- 11% Depot, service m.m.
- 5% Butik og turistinformation
- 5% Toiletter
- 3% Ankomst og indgangsparti

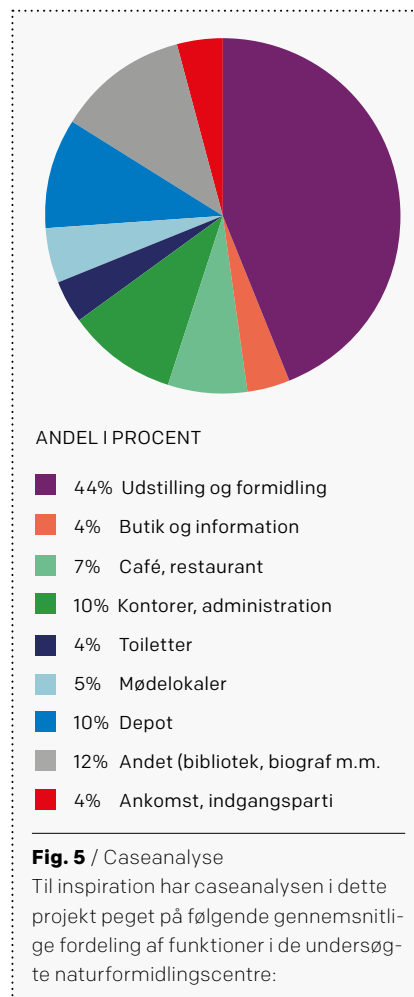
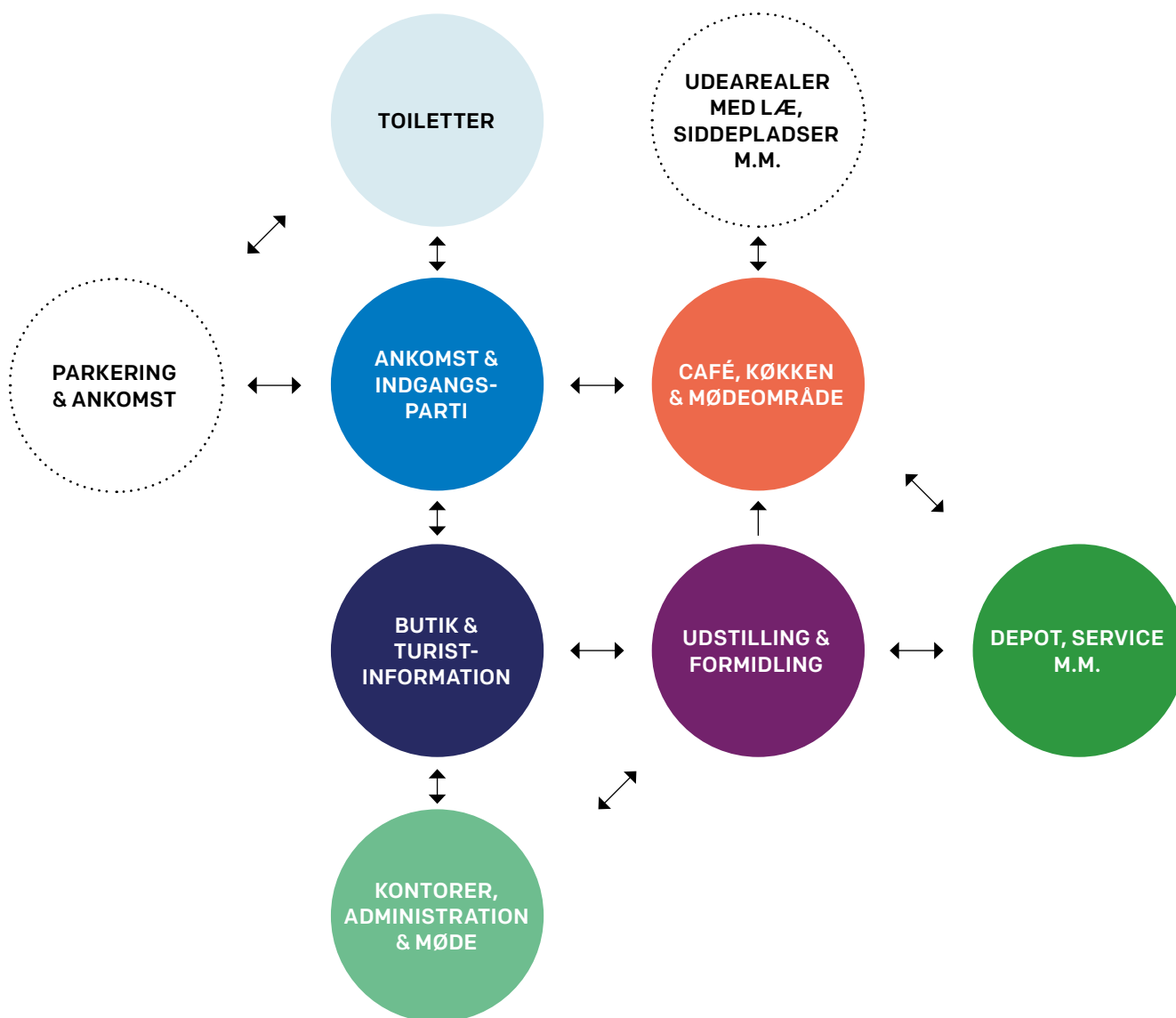

Fig. 5 / Caseanalyse

Til inspiration har caseanalysen i dette projekt peget på følgende gennemsnitlige fordeling af funktioner i de undersøgte naturformidlingscentre:

Med Isfjordscenterets centrale placering mellem byen og isfjorden har centeret en klar funktion både som 'rasteplads' og som videns- og formidlingssted i forbindelse med besøget ved isfjorden.

Centeret har dermed også en åben og gratis del i form af parkeringsfaciliteter, indgangsparti med toiletter, butik og information samt cafeområdet. Til centerets formidlingsområde betales der entre via butikken og informationsområdet.

Det er vurderingen, at en stor del af de besøgende i området også vil se udstillingen, og der skal være let og direkte forbindelse mellem indgangspartiet og udstillingen – både fysisk og visuelt. Det er vigtigt, at man som besøgende kan komme ubesværet ind i udstillingen udefra.

Indgangspartiet skal også fungere som fordelingsrum og give adgang til toiletfaciliteter, butik og cafeområde, samt for medarbejdere, der bevæger sig mellem udstilling, kontorer og bu-

tik. Det kan overvejes om der skal være let tilgængelige toiletter på parkeringspladsen, der kan aflaste den del af Isfjordscenteret, når der ankommer større grupper af besøgende.

Caféen skal indeholde fleksible muligheder for sammen med udstillingsrummet at kunne rumme møder og konferencer på op til 70 personer. I forbindelse med caféen bør der skabes plads til udendørs siddepladser og læ for vinden.

FORBINDELSEN MELLEM ISFJORDS- CENTER OG BY

En opgradering af forbindelsen mellem Isfjordscenter og by kan øge oplevelsen af stedet. Med enkle greb og med et socialøkonomisk afsæt skabes en bedre forbindelse.

I dag ankommer man til Isfjordscenteret via vejen Sermermiut Aqq. Vejen er i relativt dårlig stand, er smal og der er ingen faciliteter til gående. Langs vejen er der flere hundehold. Projektet skal involvere en opgradering af vejen, så den gode oplevelse af Isfjordscenteret starter allerede på vej derhen. Lokalt er der en bekymring for at gøre vejen bredere end den er, da der er erfaring for at brede veje bruges af byens unge til at køre ræs. Derfor er det i stedet mere hensigtsmæssigt at opgradere nuværende en-sporede vej, men at tilføje en eller flere vigepladser, der kan aflaste i perioder, hvor der er mange turister der besøger centeret.

Nærheden til hundeholdene giver en autentisk oplevelse af grønlandsk kultur, men indebærer også en risiko, idet udefrakommende ikke altid har respekt for hundene, og i nogle tilfælde forsøger at klappe dem. En mindre tilbagetrækning af hundeholdene

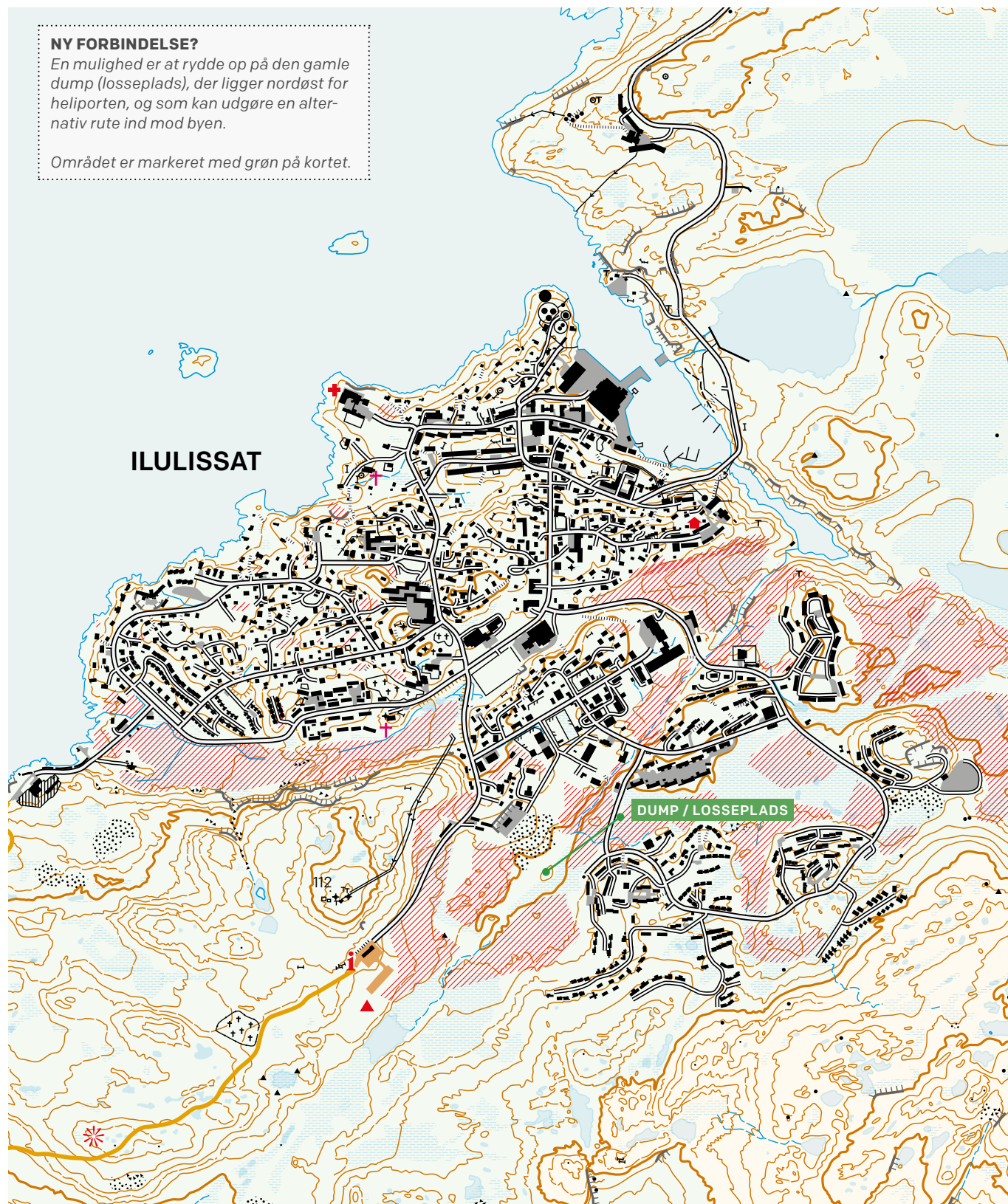
fra vejen kan bidrage til at afhjælpe problemet. Samtidig bør der tilføjes en let afskærmning, så der i mindre grad end nu inviteres til at gå tæt på hundene. Dermed kan skabes en tryk færd for besøgende.

Opgraderingen af ankomsten kan også indebære en alternativ rute for vandrere, der ikke er afhængige af høj tilgængelighed og som ønsker en oplevelse på ruten hen mod Isfjordscenteret. En mulighed er at rydde op på den gamle dump (losseplads), der ligger nordøst for heliporten, og som kan udgøre en alternativ rute ind mod byen. Der er tidligere udarbejdet planer for oprydning af den gamle dump, men projektet er aldrig gennemført. Projektet indebærer fjernelse af synligt affald, afdækning med sten og topdække samt etablering af dræn. Oprydningen vil således både opgradere naturen omkring isfjordscenteret, løfte en opgave som kommunen længe har ønsket, men

ikke magtet økonomisk, samt skabe en alternativ vandrerrute mellem by og isfjordscenter.

Det er vurderingen, at opgaven med at opgradere både vej og vandresti samt evt. oprydning af dump bør gennemføres med væsentlige bidrag fra lokal arbejdskraft og med nær sparring fra lokale borgere, der kender området godt. Projektet kan evt. udvikles som et lokale beskæftigelsesprojekt. Der er en mangel på opgaver i byen, og det vil bidrage til lokalt ejerskab af projektet og lokal forankring at udlægge denne delopgave til lokale virksomheder eller at gøre det til et socialt projekt i byen.

Inden endelig beslutning om oprydning af den gamle dump bør muligheden for at skabe synergi med byggemodningsprocessen undersøges, ligesom de økonomiske implikationer af projektet bør klarlægges.

FORMIDLING I LANDSKABET

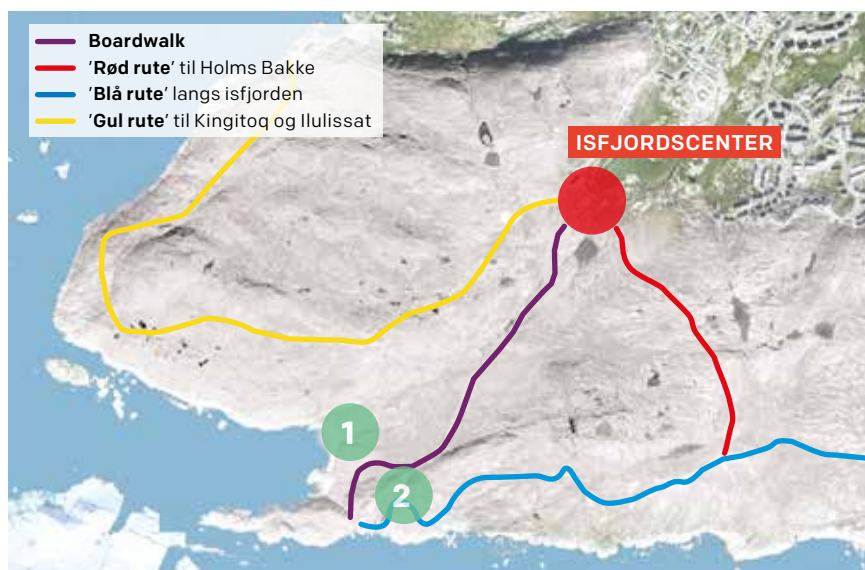
Centerets formidling af isfjorden understøttes af to diskrete tiltag, der bidrager til formidling og beskyttelse af landskabet.

Det er forslaget, at der etableres to diskrete formidlingstiltag i landskabet på det eksisterende sti- og rutenet. Sammen med Isfjordscenteret skaber de en sammenhængende arkitektonisk og formidlingsmæssig tilgang til at vise isfjordens unikke natur og historie.

I nærheden af Sermermiut og Kællingekløften, hvor den eksisterende boardwalk løber, er det muligt at bi-

drage til isfjordens tilgængelighed og formidling. Disse to steder er de mest befærdede områder ved isfjorden, og vil have gavn af en styrkelse af formidlingen og tilgængeligheden ved indgreb af reversibel karakter.

Der foreslås ikke formidlingstiltag andre steder i landskabet end disse to udpegede steder. Ved resten af isfjorden skal den besøgende overlades til naturen, roen og fordybelsen.

SAMMEN MED
ISFJORDSCENTERET
SKABER DE TO DISKRETE
FORMIDLINGSTILTAG EN
SAMMENHÆNGENDE
ARKITEKTONISK TILGANG
TIL AT VISE ISFJORDENS
UNIKKE NATUR OG
HISTORIE.

UNESCO FREDNINGEN

Syd for Ilulissat ligger isfjorden og det omkringliggende landskab, der blev nationalt fredet i 2003 og udpeget af UNESCO til verdensarvsområde i 2004.

Ilulissat Isfjord er underlagt den nationale 'Fredningsbekendtgørelsen for Ilulissat Isfjord', der har til formål at beskytte isfjordslandskabets naturskønhed samt områdets natur- og kulturhistorie. Fredningen af isfjordsområdet fastsætter restriktioner for byggeri, anlæg og færdsel i området.

Inden for fredningsområdet kan Direktoratet for Miljø og Natur efter høring af kommunalbestyrelsen i Qaasuitsup Kommune give tilladelse til opførsel af bygninger eller andre faste anlæg, og direktoratet kan li-

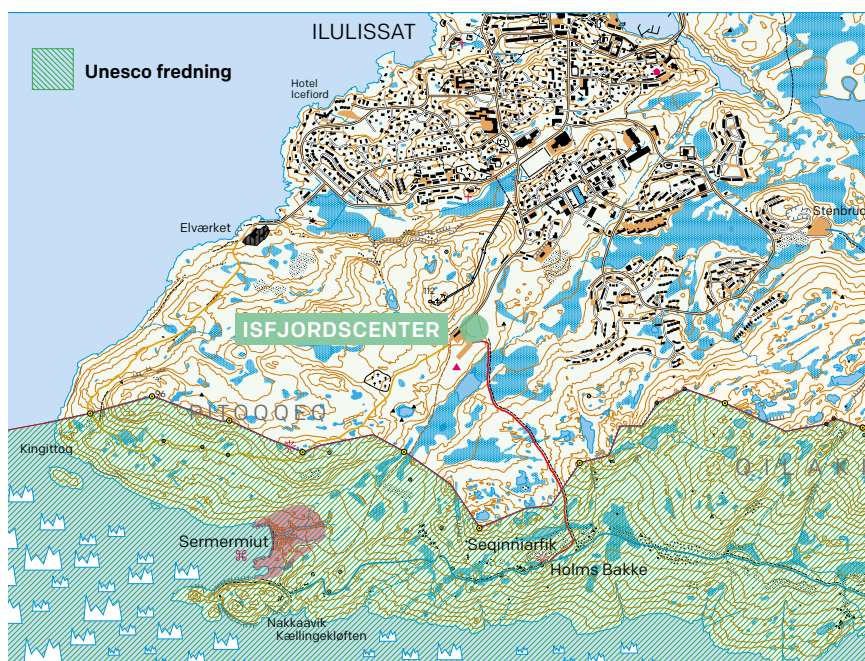
geledes fastsætte vilkår for omfang, placering, højde og udformning.

De to foreslåede formidlingsnedslag i nærheden af Sermermiut og Kællingekløften ligger inden for fredningsområdet og skal således have tilladelse jf. ovenstående procedure. Det anbefales, at nedslagene får en ikke-permanent karakter, og naturligvis ikke skader områdets natur.

I forbindelse med udpegningen til verdensarvsområde etablerede man efter krav fra UNESCO en 'bufferzone' mellem Ilulissats byzonegrænse

og isfjordsområdets fredningsgrænse. Formålet med bufferzonen er at sikre, at der ikke foregår aktiviteter i nærheden af verdensarvsområdet, som kan forringe dette områdes bevaringsværdier.

Fra UNESCOs side er der særlig fokus på at begrænse aktiviteter i bufferzonen, der er synlige fra det fredede verdensarvsområde. Dette indbefatter ikke mindst byggeri. Det er dog tilladt at bygge i bufferzonen, men byggeri er underlagt skærpede krav i forhold til byggeriets placering, udseende, højde etc. Den foreslåede placering ved heliporten er uden for bufferzonen og UNESCO fredningen.

DET ANBEFALES, AT FORMIDLINGSNEDSLAGENE FÅR EN IKKE-PERMANENT KARAKTER, OG NATURLIGVIS IKKE SKADER OMRÅDETS NATUR.

ANLÆGSØKONOMI

ØKONOMI ^{S/78}

FINANSIERING ^{S/80}

ANLÆGSØKONOMI

Isfjordscenteret kan opføres med et samlet budget på 108 mio. kroner til anlæg, udstilling og projektudvikling.

Det samlede anlægsbudget vurderes at være 108 mio. kr. inkl. omkostninger til byggemodning, udstillingsetablering, projektudvikling samt bygherrereserve.

Anlægssummen fremkommer således:

Anlægsomkostninger, 800 m ² , 65.000 kr. pr. m ²	52.000.000
Bygherrereserve	10.000.000
Byggemodning (forsyning, terræn, veje, parkering m.m.)	15.000.000
Etablering af udstilling og formidlingskoncept, 300 m ² , 35.000 kr. pr. m ²	10.500.000
Projektudvikling (program, arkitektkonkurrence, anlægsorganisation, bygherrerådgivning m.m.)	16.500.000
Forbindelse til byen	2.000.000
Formidling og tilgængelighed i landskabet	2.000.000
Samlede anlægsomkostninger, kr.	108.000.000

Isfjordscenteret foreslås at have et bruttoareal på ca. 800 m² under hensyntagen til indpasningen i landskabet.

I betragtning af bygningens relativt begrænsede størrelse, den geografiske placering i Ilulissat samt det ønskede arkitektoniske niveau med deltagelse af nogle af verdens førende arkitektfirmaer vurderes en anlægssum på 65.000 kr. pr. m² for et rimeligt niveau. Kvadratmeterprisen indeholder alle anlægsudgifter inkl. projektering, afgifter, gebyrer, forsikringer etc. men ekskl. byggemodning.

Byggemodningsopgaven er analyseret i dialog med Qaasuitsup Kommune, og det er vurderingen, at byggemodningen kan gennemføres indenfor en ramme på 15 mio. kr. og indeholde alle forberedende arbejder i forbindelse med tekniske forundersøgelser, terrænreguleringer, tekniske forsyninger etc. samt alle terrænarbejder inkl. belysningsanlæg, veje, beplantninger m.v. udenfor byggeriets sokkel.

Udstillingen forventes at kunne udvikles og etableres til et budget på godt 10,5 mio. kr. svarende til ca. 35.000 kr. pr. m² udstilling. Den relativt høje m²-pris tager hensyn til den fordyrelse, der kommer af den geografiske placering i Ilulissat. Det forudsættes, at der inden for dette udstillingsbudget også kan etableres et samlet formidlingskoncept med fx nyt website og evt. anden digital formidling.

Der foreslås endvidere hensat en bygherrereserve på 10 mio. kr.

Projektudviklingsfasen forventes at strække sig over ca. 4 år og er budgetteret til knapt 17 mio. kr. fordelt som følger:

Aktivitet	2015	2016	2017	2018	Total
Bygherreorganisationen i København inkl. omkostninger til styregruppe og projektleder	700.000	800.000	600.000	500.000	2.600.000
Gennemgående bygherrerådgivning inkl. overordnet byggestyring	800.000	1.200.000	1.000.000	600.000	3.600.000
Formidlingsrådgivning	400.000	100.000	100.000		600.000
Bistand fra driftsansvarlig	150.000	150.000	300.000	300.000	900.000
Gennemførelse af 2-faset projektkonkurrence inkl. programudarbejdelse, præmiering, bedømmelse mv.	500.000	3.500.000			4.000.000
Juridisk bistand i forbindelse med aftaleindgåelser etc.	50.000	200.000	100.000	50.000	400.000
Oversættelser, rejser, kommunikation, workshops etc.	400.000	400.000	300.000	200.000	1.300.000
Udvikling af forretningsplan	300.000		400.000		700.000
Udbud af indretning, inventar etc.			450.000	200.000	650.000
Igangsættelse af driftsorganisation, prædrift etc.			500.000	1.250.000	1.750.000
Total kr.	3.300.000	6.350.000	3.750.000	3.100.000	16.500.000

FINANSIERING AF ANLÆGSOMKOSTNINGER

Der lægges op til en delt finansiering af udvikling og anlæg af et Isfjordscenter efter følgende hovedprincip:

- / Qaasuitsup Kommune og Grønlands Selvstyre finansierer hele byggemodningen og en procentdel af omkostninger til projektudviklingen og anlægsfasen.
- / Selve byggeriet af Isfjordscenteret finansieres via fondsmidler inkl. en pulje på 10 mio. kr. til bygherrerreserve, samt halvdelen af omkostninger til projektudviklings- og anlægsfasen. Også udstillings- og formidlingskoncept finansieres via fondsmidler.

Finansieringsplanen ser tentativt ud som nedenfor:

	Omkostninger	Qaasuitsup Kommune og Grønlands Selvstyre	Fonde
Anlægsomkostninger, 800 m ²	52.000.000	-	52.000.000
Bygherrerreserve	10.000.000	-	10.000.000
Etablering af udstilling og formidlingskoncept	10.500.000	-	10.500.000
Omkostninger til projektudvikling, byggemodning og anlægsfase	31.500.000	23.000.000	8.500.000
Forbindelse til byen	2.000.000	-	2.000.000
Tilgængelighed og formidling i landskabet	2.000.000	-	2.000.000
Samlede anlægsomkostninger, kr.	108.000.000	23.000.000	85.000.000

Den foreløbige vurdering af mulige fonde og organisationer peger på følgende relevante muligheder, der kan arbejdes videre med i udviklingen af projektet:

DANSKE FONDE	UDENLANDSKE FONDE OG ORGANISATIONER
Aage V. Jensens Fonde Fondenes mål er at hjælpe med til at bevare, beskytte, udvikle og synliggøre naturværdier og viden om naturen. Fondene har støttet flere projekter i Grønland – bl.a. opførelsen af Grønlands Naturinstitut i Nuuk. http://www.avjf.dk/ A.P. Møller Fonden A.P. Møller Fonden støtter almennyttige formål blandt andet med særligt fokus på danskheden i Sønderjylland og samarbejdet med de øvrige nordiske lande. http://www.apmollerfonde.dk/ Ny Carlsbergfondet Ny Carlsbergfondet har til formål at fremme studiet af kunst og videnskab i Danmark. http://www.ny-carlsbergfondet.dk/forside.asp Realdania Realdania støtter almennyttige og almengørende formål inden for det byggede miljø. http://www.realdania.dk/ Velux-fondene Fonden støtter bl.a. formidling af naturvidenskab, og har også fokus på bæredygtighed, ressourceanvendelse mm. Fondene har ligeledes vist interesse for Grønlandske projekter, og er tidligere orienteret om projektet i Ilulissat. http://veluxfondene.dk/	Bill & Melinda Gates Foundation (US) Særligt fokus på udviklingslande. Fonden har ikke specielt fokus på klima, men Bill Gates har en nær relation til Grønland og besøger ofte området. http://www.gatesfoundation.org/Pages/home.aspx Bloomberg Philanthropies Filantroperne arbejder med tre hovedprincipper; global rækkevide, effektiv involvering og innovation. De støtter non-profit organisationer og velgørenhedsprojekter, som berører et af de fem områder - sundhed, læsefærdigheder, social velfærd eller kunst. Filantropien satser på vedvarende energi som en måde hvorpå klimaforandringerne bekæmpes. http://www.bloomberg.org/#work Children's Investment Fund Foundation Fondens formål er at forbedre levevilkårene for børn i udviklingslande. Fonden støtter bæredygtige projekter som forbedrer børns overlevelses- og uddannelsesmuligheder. Et initiativ fra 2008, sætter særligt fokus på klimaforandringernes påvirkning på børns levevilkår i udviklingslande. http://ciff.org Environmental Grantmakers Association (US) Sammenslutning af over 200 fonde i hele verden, der arbejder med miljømæssige problemstillinger. http://ega.org/ European Climate Foundation Etableret i 2008 som et filantropisk initiativ til at formidle klima- og energipolitikker, der reducerer Europas udslip af drivhusgasser og til at hjælpe Europa til at blive en endnu stærkere international medspiller i kampen mod at forhindre klimaforandringer. http://www.europeanclimate.org/ Robertson Foundation (US) Har fokus på verdens klimaproblemer ved at støtte projekter, der opbygger den offentlige bevidsthed overfor klimaforandringernes årsager og risici. http://www.robertsonfoundation.org/climate.html Schmidt Family Foundation (US) Fondens mission er at forbedre forholdet mellem menneskelig aktivitet og brugen af verdens naturressourcer. Fokuserer på miljøbevaring og uddannelse, herunder at formidle klimaspørgsmål. http://theschmidt.org/index.html

8

ORGANISATION ^{S/84}

PROCESPLAN ^{S/88}

ANLÆGSORGANISATION

Det er analysens anbefaling, at der etableres en midlertidig organisation til at varetage anlægsopgaven.

Anlægsorganisationen skal varetage processen frem mod etablering af Isfjordscentret, herunder udvikling af program for det fysiske byggeri og udstillingen, gennemførelse af projektkonkurrence og projektudvikling samt varetage udbud og byggeri.

Det vurderes generelt, at de primære kompetencer, der skal til for at gennemføre et projekt med det ønskede høje internationale niveau, skal findes udenfor Grønland.

Det anbefales derfor, at lade bygherreorganisationen være placeret i København og her placere en projektleder, der med reference til en nedsat styregruppe og bistand fra en tilknyttet bygherrerådgiver gennemfører processen.

Anlægsorganisationen foreslås generelt at være en dynamisk organisation, der kan udvikle sig i takt med

projektets faser og de skiftende behov. Processen frem mod idriftsættelse af Isfjordscenteret forventes at løbe over 10 faser, som beskrevet på side 89. På side 86 og 87 er vist 4 organisationsdiagrammer, der beskriver den foreslåede dynamiske organisation og dens udvikling hen over disse faser.

Med henvisning til organisationsdiagrammerne kan følgende uddybes:

Styregruppen foreslås sammensat af 4-6 personer med en formand udpeget af fondene. Formanden forventes at varetage bygherreansvaret under opførelsen. Styregruppens øvrige medlemmer repræsenterer eventuelle andre bidragsydere, Qaasuitsup Kommune – der skal varetage driften – samt personer med kendskab til grønlandske forhold og byggeri i Grønland.

Styregruppen og projektlederen rådgives af en bygherrerådgiver gennem hele processen. Bygherrerådgiveren skal have solid erfaring med byggeri i Grønland, erfaring med at gennemføre internationale arkitektkonkurrencer, erfaring med kulturbyggeri samt evner til at rådgive om komplekse og ambitiøse anlægsprojekter.

Det forudsættes, at den tilknyttede bygherrerådgiver har lokal repræsentation i både Danmark og Grønland og bistår med såvel den løbende proces og kontakt til totalrådgiveren som med kontraktstyring og det overordnede tilsyn med entreprenørens arbejde.

Det foreslås samtidigt, at der tidligt i processen tilknyttes en formidlingsrådgiver for dybtgående integration mellem det arkitektoniske koncept og formidlings- og udstillingskonceptet.

Formidlingsrådgiveren bør være i besiddelse af et højt internationalt niveau og skal bidrage til udvikling af projektet fra programfasen til og med forslagsfaserne, hvor den endelige strategi for udbud af indretningen fastlægges under hensyntagen det valgte projekt. Selve indretningsprocessen forventes overtaget af en udstillingsarkitekt med tilknytning til leverandørmarkedet.

Formidlingsrådgiveren kan dog fortsat være tilknyttet som konsulent på ad hoc niveau.

En fremtidig driftsansvarlig person vil ligeledes med fordel kunne tilknyttes projektet ad hoc i planlægningsfasen, og det foreslås, at denne person tilknyttes bygherreorganisationen som lokal repræsentation. Herigennem sikres ligeledes en glidende overgang mellem anlægs- og driftsfasen.

Udførelsesmæssigt anbefales byggeriet gennemført i hovedentreprise i en partneringsproces i samarbejde med en større dansk/grønlandsk entreprenørvirksomhed med aktiviteter i Grønland.

Herigennem forenkles byggeriets styring, og bygherren risikoafdækkes bedst muligt i forbindelse med de specielle grønlandske udfordringer omkring tekniske løsninger, prissætning og udførelsesmæssige forhold. I stedet kan den udførendes viden udnyttes konstruktivt i forbindelse med byggeriet udformning og planlægning.

Det foreslås, at entreprenøren udvælges i en dialogkonkurrence i dispositionsforslagsfasen, hvor der udover økonomi og økonomiske reguleringsparametre drøftes organisering, indkøbsstrategi, Value Engineering processer og gennemførelsesstrategi.

Den valgte entreprenør bidrager herefter til byggeriets udvikling fra projektforslagsfasen med kompetencer om bygbarhed og anlægsøkonomi under grønlandske forhold.

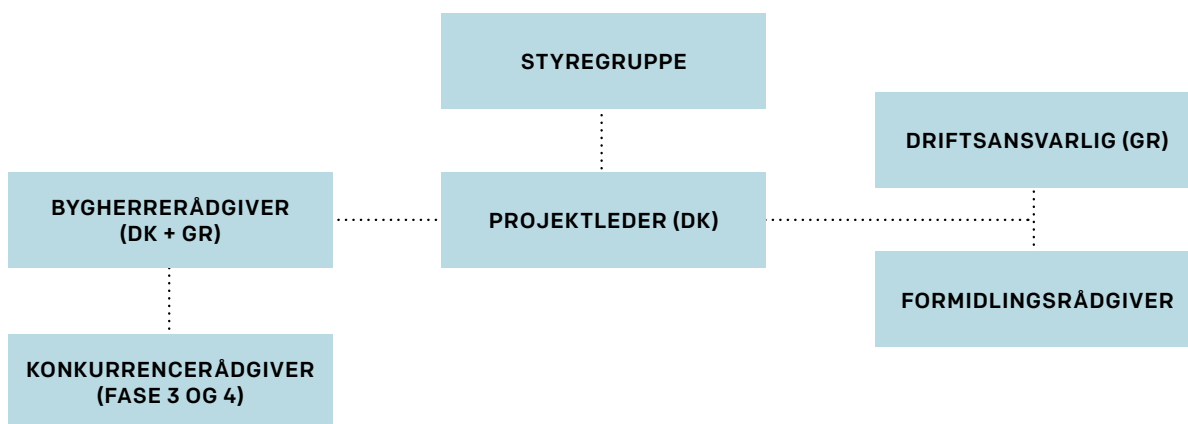
ANLÆGSORGANISATIONEN FORESLÅS GENERELT AT VÆRE EN DYNAMISK ORGANISATION, DER KAN UDVIKLE SIG I TAKT MED PROJEKTETS FASER OG DE SKIFTENDE BEHOV.

Organisationsplan 1

PROJEKTUDVIKLING OG PROJEKTKONKURRENCE

Periode: Fase 1 til 5

Opgave: Varetage projektets udvikling frem til udpegning af totalrådgiver.

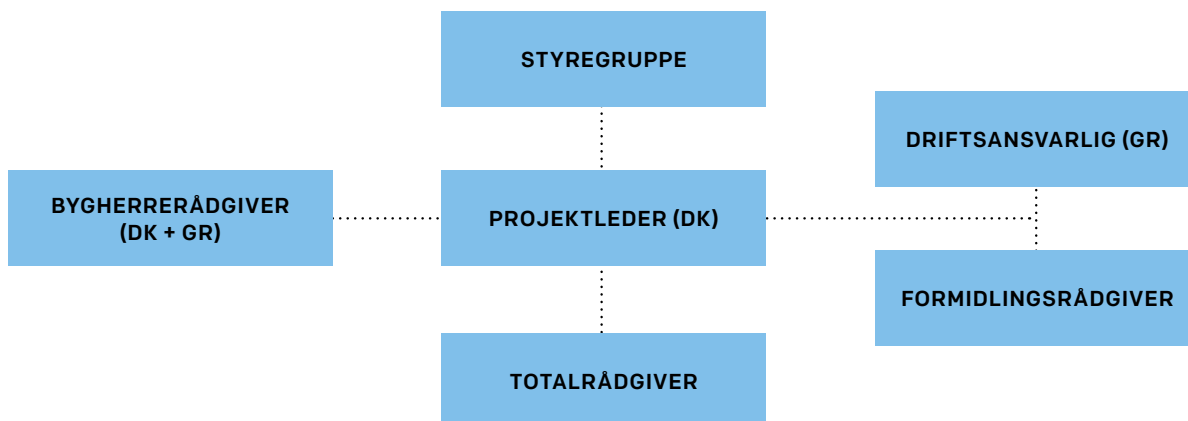

Organisationsplan 2

DISPOSITIONSFORSLAG OG ENTREPRISEUDBUD

Periode: Fase 6

Opgave: Videreudvikle projektet i samarbejde med totalrådgiver inden tilknytning af entreprenørkompetencer.

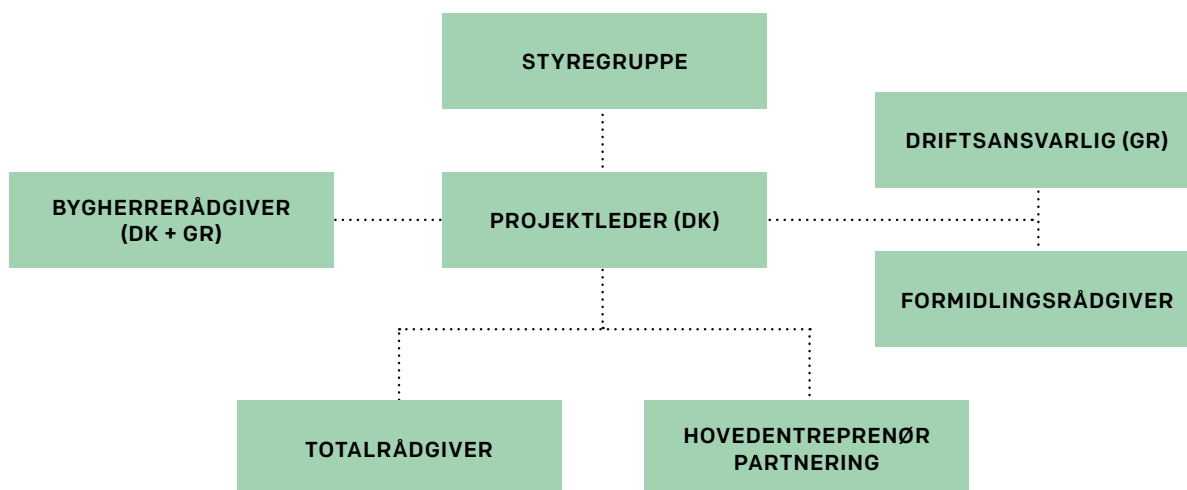

Organisationsplan 3

FÆRDIGPROJEKTERING

Periode: Fase 7 og 8

Opgave: Færdigudvikle projektet i samarbejde med totalrådgiver og hovedentreprenør samt foretagelse af detailprojektering.

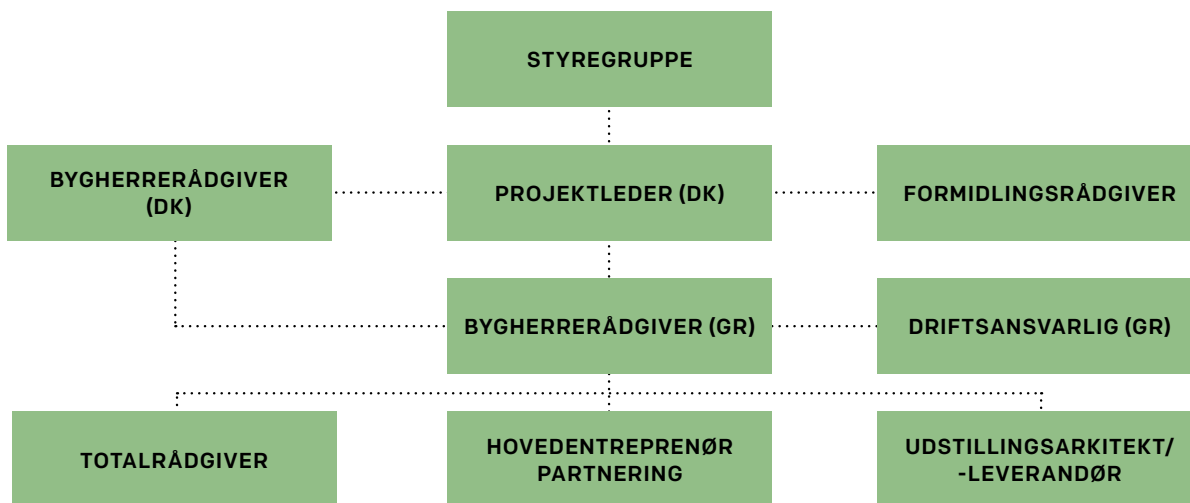

Organisationsplan 4

UDFØRELSE, INDRETNING OG IDRIFTSÆTTELSE

Periode: Fase 9 og 10

Opgave: Opførelse af byggeri og etablering af udstilling samt overdragelse af byggeri til driftsorganisation.

PROCESPLAN

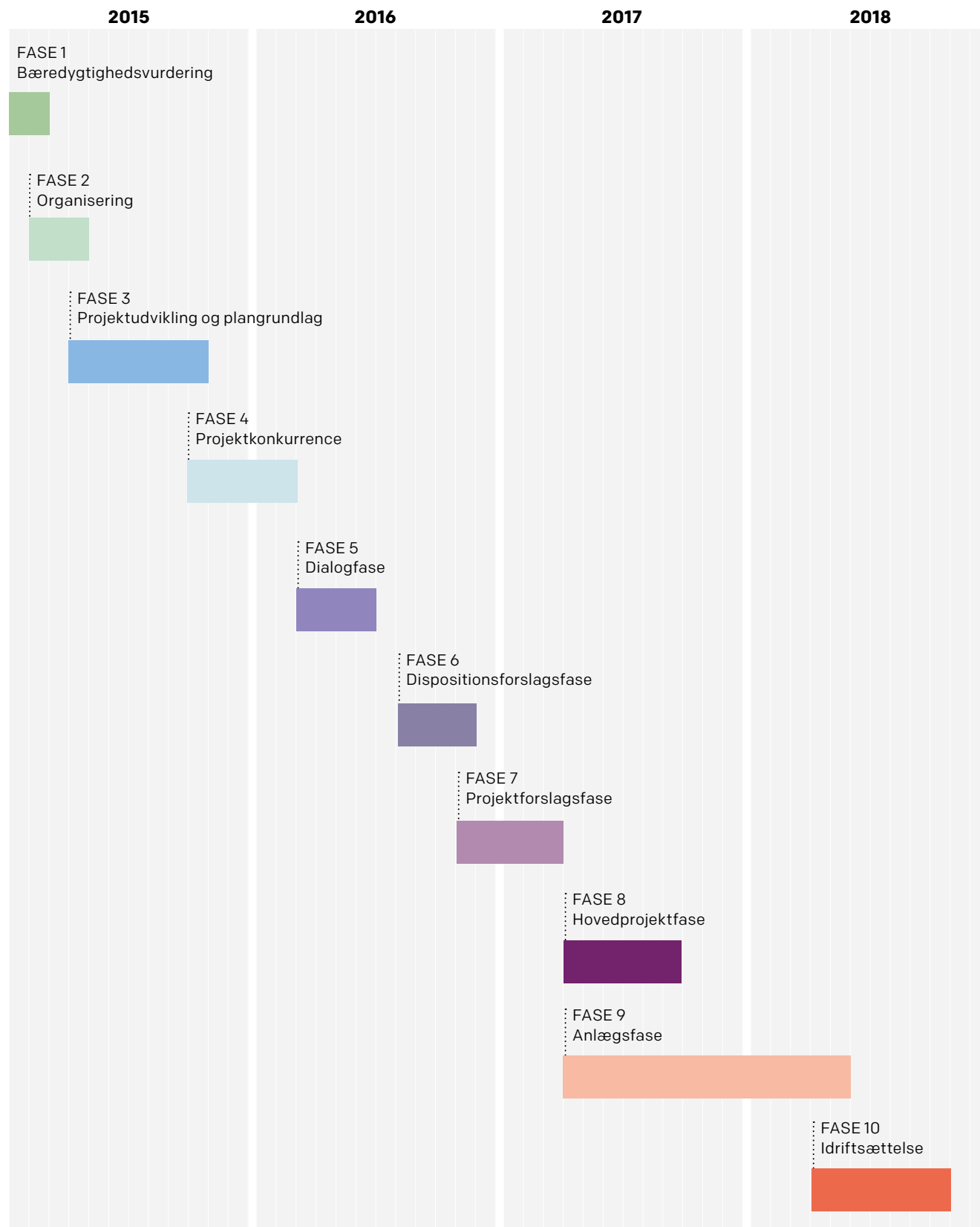
Der foreslås gennemført en iterativ proces, der med indledende brede rammer giver mulighed for at udarbejde et unikt arkitektonisk og indholdsmæssigt koncept, der underlægger sig det spektakulære landskab.

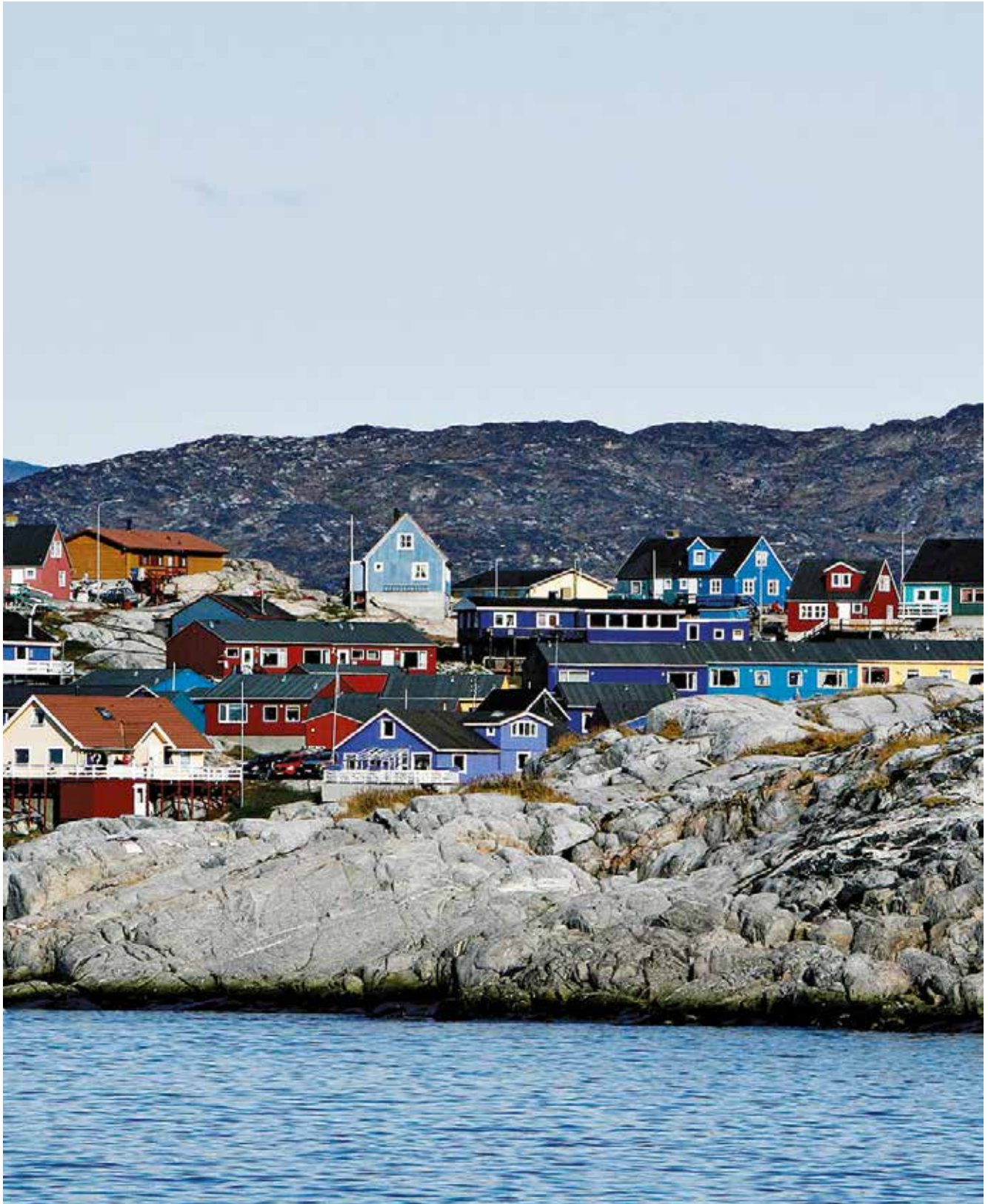
Den kreative rådgiver vælges i en projektkonkurrence, der gennem prækvalifikation og efterfølgende workshop i Ilulissat sikrer både innovationshøjde og et solidt kendskab til det særlige landskab, der arbejdes med.

Den iterative proces sikrer en struktureret tilgang til arkitektur, byggeteknik, formidlings- og udstillingskoncept samt økonomi i et forløb, hvor rammerne snævres mere og mere ind med henblik på at skabe det optimale projekt indenfor den givne økonomiske ramme.

Processen foreslås at gennemløbe følgende 10 faser:

FASE	BETEGNELSE	AKTIVITETER
1	Bæredygtigheds-vurdering	/ Godkendelse af ekterne finansieringskilder, Qaasuitsup Kommune, Grønlands Selvstyre/Naalakkersuisut samt eventuelle andre substantielle bidragsydere
2	Organisering	/ Etablering af anlægsorganisationen / Valg af bygherrerådgiver / Valg af formidlingsrådgiver / Fastlæggelse af overordnet tidsplan og proces
3	Projektudvikling og plangrundlag	/ Tekniske forundersøgelser / Indledende dialog om rammerne ift. UNESCO -fredningen / Indledende kommuneplanarbejde / Bruger- og interessentinddragelse. / Udarbejdelse af overordnet formidlingskoncept / Udarbejdelse af konkurrenceprogram
4	Projektkonkurrence	/ Valg af deltagende arkitektfirmaer ved direkte invitation og prækvalifikation / Afholdelse af fælles workshop med de bydende i Ilulissat for formidling af stedets unikke kvalitet og de specielle grønlandske forhold / Konkurrenceafvikling og nedsættelse af bedømmelseskomité / Udpegning af 2 til 3 vinderprojekter
5	Dialogfase	/ Dialog om arkitektfaglige forhold og sammenhæng med formidlingskonceptet / VE-proces i forhold til grønlandske forhold og anlægsøkonomi med bygherrerådgiveren / Dialog om organisering og gennemførelse / Valg af endeligt vinderprojekt.
6	Dispositionsforslagsfase	/ Videreudvikling af konkurrenceforslaget i relation til indhold og bygbarhed / Udarbejdelse af udbudsmateriale for entrepriseudbud / Dialogkonkurrence mellem udvalgte hovedentreprenører / Indgåelse af partneringsaftale med den valgte hovedentreprenør / Udarbejdelse af endelig lokalplan / Fastlæggelse af strategi for udbud af indretning
7	Projektforslagsfase	/ VE-proces med hensyn til bygbarhed og anlægsøkonomi med den valgte hovedentreprenør / Videreudvikling af projektet til projektforslagsniveau i relation til indhold og formidlingskoncept, udførelsesmetodik, materialevalg etc. / Eventuel tilretning af projektet til den økonomiske ramme / Fastlæggelse af indkøbs- og udbudsstrategi for underentrepriser, herunder aftaleindgåelse med primære underentreprenører / Fastlæggelse af anlægstidsplan / Endelig aftaleindgåelse med hovedentreprenør
8	Hovedprojektphase	/ Detailprojektering / Opstart af byggemodning / Udbud af indretning, herunder teknisk udstyr samt løst og fast inventar
9	Anlægsfase	/ Opførelse af byggeri / Hovedentreprenøren varetager byggepladsledelse og dagligt tilsyn / Bygherrerådgiveren varetager overordnet tilsyn og kontraktstyring og refererer til projektledelse i København / Totalrådgiveren varetager projektopfølgning / Fremtidig driftsansvarlig er lokal bygherrekontakt i tæt samarbejde med bygherrerådgiveren
10	Idriftsættelse	/ Etablering af driftsorganisation / Udarbejdelse af forretningsplan / Etablering af udstilling og øvrig indretning / Overdragelse af byggeri til driftsorganisationen / Prædrift / Åbning

BILAG

INSPIRATION S/94

LITTERATUR S/98

INTERVIEW S/99

UDVALGTE CASES TIL INSPIRATION

Der er udvalgt 17 formidlingscentre fra hele verden, som med deres arkitektur, koncept og forretningsmodeller inspirerer og leverer data til bæredygtighedsvurderingen. De 17 cases er udvalgt fordi de på forskellige parametre kan inspirere analysen af et formidlingscenter.

De 17 formidlingscentre er udvalgt, fordi de har en inspirerende arkitektur, fordi de har en nytænkende forretning, et inspirerende koncept eller på anden vis kan give input til analysen.

De 17 cases er alle – så vidt muligt – blevet undersøgt på centrale aspekter såsom samlet kvadratmeter, formidlingskoncept, bygning og alder. Alle 17 cases har modta-

get et spørgeskema, der spørger ind til marked, forretning, koncept og byggeri. 6 cases er blevet særlig grundigt undersøgt og interviewet, hvilket giver en rimelig viden om hvordan et formidlingscenter kan etableres, indrettes og drives. Alle de cases der har besvaret spørgeskemaet har også deltaget i et opfølgende interview, der gav mulighed for at få uddybet besvarelsen.

DE 17 FORMIDLINGS-
CENTRE ER UDVALGT,
FORDI DE HAR EN
INSPIRERENDE ARKITEK-
TUR, FORDI DE HAR
EN NYTÆNKENDE
FORRETNING ELLER ET
INSPIRERENDE KONCEPT.

SNÆFELLSSTOFA VISITOR CENTER

Snæfellsstofa Visitor Center er beliggende i Vatnajökull National Park i Island. Besøgscenteret formidler viden om nationalparkens natur- og kulturhistorie. Centeret udmærker sig ved sin arkitektur, der på særegen vis relaterer sig til det omkringliggende landskab. Centeret har 750 indendørs m². Centeret åbnede i 2010 og er tegnet af Arkis Architects.

NORSK FJORDSENTER

Norsk Fjordsenter er et besøgscenter, der ligger i den norske Geirangerfjord, der er på UNESCOs verdensarvsliste. Fjordsenteret formidler information om Geirangerfjordens natur- og kulturhistorie. Centeret åbnede i 2002.

TROLLSTIGEN VISITOR CENTRE

Trollstigen Visitor Centre er et 1200 m² stort ankomst- og informationscenter til en af Norges nationale turistveje, Trollstigen Fjeldvej. Trollstigen er beliggende i den norske Geirangerfjord, der blev optaget på UNESCOs Verdensarvsliste i 2005. Trollstigens arkitektoniske indgreb i naturen er tilpasset landskabet med et materialebrug, der tåler det barske klima. Gangstier og udsigtsposter relaterer sig til og tilgængeliggør det omkringliggende landskab. Trollstigen Visitor Centre åbnede i 2012 og er tegnet i et samarbejde mellem Reiulf Ramstad og Multiconsult.

NORSK BREMUSEUM & UILLVEITT-MOE SENTER FOR KLIMAVITEN

Norsk Bremuseum & Ullveit-Moe Senter for Klimaviten er et besøgscenter i Jostedalbreen Nationalpark i det norske Fjærland. Formidlingscenteret er af mindre skala med sine 1350 m². Med udgangspunkt i det omkringliggende landskab formidles viden om den lokale isbræ, samt om isbræer og klima mere generelt. Museet åbnede i 1991, og er tegnet af den norske arkitekt Sverre Fehn. I 2007 blev museet udvidet med en udstillingstilbygning.

SVALBARD MUSEUM

Svalbard Museum ligger i Svalbard Forskningspark i det nordlige Norge. Museet formidler viden om områdets naturforhold og kulturhistorie med særlig fokus på at skabe forståelse for sammenhængen mellem natur, kultur, landskab og miljø i Arktis. Museet er stort med 9000 m² indendørs areal, og indeholder en del forskningsaktiviteter. Museet åbnede i 1979 og gennemgik en større udbygning i 2005 ved JVA – Jarmund / Vignæs AS Arkitekter. I 2008 vandt Svalbard Museum Europarådets Museumspris, "Museum of The Year".

ALTA MUSEUM – VERDENSARVS-CENTER FOR BJERGKUNST

Alta Museum er beliggende i Nordnorge i et landskab med helleristninger fra 4200 år f.Kr. Området blev optaget på UNESCOs Verdensarvsliste i 1985. Gennem en indendørs udstilling og 2,9 km stier i landskabet formidler Alta Museum området natur- og kulturhistorie. Alta Museum har 2200 indendørs kvadratmetre. Museet åbnede i 1987, blev udbygget i 1993 og er tegnet af Atelier 2.

LA PAVILLON MARQU  ZE,   COMUS  E DE LA GRANDE LANDE

Besøgscenteret La Pavillon Maqu  ze er en del af museet   comus  e de la Grande Lande i det franske Bordeaux-område, der formidler områdets kulturhistorie. Bes  gscenterets arkitektur er særegent, fordi det i sit formudtryk og materialvalg relaterer sig til det omgivende landskab. Med udgangspunkt i et princip om bæredygtighed er der gjort brug af moderniserede versioner af traditionelle materialer og byggeteknikker. La Pavillon Marqu  ze blev bygget i 2008 og er tegnet af den franske arkitekt Bruno Mader. Besøgscenteret råder over ca. 4750 indendørs kvadratmeter.

BROCKHOLES VISITOR CENTER

Brockholes Visitor Center er beliggende i Brockholes Nature Reserve i Preston, England. Besøgscenteret formidler områdets natur- og dyreliv, og har tilknyttet mere end 150 frivillige. Byggeriet er BREEAM-certificeret for sin bæredygtige arkitektur. Centeret åbnede i 2011 og er tegnet af Adam Kahn Architects.

THINGVELLIR VISITOR CENTRE

Thingvellir Visitor Centre er beliggende i Thingvellir National Park i Island. Nationalparken blev optaget på UNESCOs verdensarvsliste i 2004. Besøgscenteret formidler områdets natur- og kulturhistorie og har etableret udsigtsplatforme og gangbroer, der tilgængeliggør landskabet.

GRUTA DAS TORRES VISITOR CENTRE

Gruta das Torres Visitor Centre er beliggende på Pico Island i Azorerne i Portugal. Pico Island blev i 2004 optaget på UNESCOs verdensarvsliste og har siden 2005 været åben for turister. Gruta das Torres Visitor Centre består af et mindre informationscenter og en lang underjordisk sti, der fører den besøgende gennem en 5,2 km lang vulkanhule. Centeret modtog i 2007 Mies Van Der Rohe-arkitekturpris. Centeret er tegnet af SAMI-Architectos.

ARKTIKUM - MUSEUM AND ARCTIC SCIENCE CENTER

Arktikum er et museum og science center, der er beliggende i Rovaniemi, Finland. Arktikum formidler viden om Arktis' natur, kultur og historie. Centeret åbnede i 1992.

CASTELO NOVO

Castelo Novo i Portugal er beliggende i et historisk kulturlandskab centreret omkring slotsruiner fra 1200-tallet. Med fokus på at tilgængeliggøre og samtidig bevare de arkæologiske ruiner for besøgende, har man etableret et system af gangstier og udsigtsposter i mellem ruinerne. Castelo Novo Visitor Centre åbnede i 2008 og er tegnet af Comoco Architectos. Castelo Novo har 3650 indendørs kvadratmeter.

GLACIARIUM – THE MUSEUM OF ICE

Glaciarium er beliggende i nationalparken, Los Glaciares National Park, i Argentina. Parkens gletcherområde er det tredjestørste i verden og blev i 1981 optaget på UNESCOs verdensarvsliste. Glaciarium formidler viden om gletchere og klimaforandringer. Glaciarium råder over et indendørs areal på 3500 m².

NORDLYSKATEDRALEN ALTA KIRKE

Nordlyskatedralen Alta Kirke i Norge er en lokal kirke, arkitektonisk vartegn og en bygning, der fremhæver Alta som et sted, hvorfra nordlysfænomenet kan observeres. Katedralen er designet af Schmidt Hammer Lassen architects i samarbejde med Link Arkitektur. Katedralen har plads til 350 personer i kirkerummet og indeholder også funktioner som administration, undervisningslokaler, udstillingsarealer og en menighedssal.

NATURBORNHOLM

NaturBornholm i Danmark er et aktivitets- og formidlingscenter, der gennem interaktive udstillinger formidler Bornholms naturhistorie. Centeret åbnede i 2000 og er tegnet af Henning Larsen arkitekter. NaturBornholm har et indendørs areal på ca. 3600 m².

VOLUBILIS VISITOR CENTRE

Volubilis Visitor Centre er beliggende i den romerske ruinby, Volubilis, i Marokko. Centeret har 4200 indendørs kvadratmeter og formidler det omkringliggende kulturlandskab. Centeret fungerer samtidig som platform for arkæologisk forskning. Volubilis Visitor Centre åbnede i 2011 og er tegnet af Kilo Architects.

GEOCENTER MØNS KLINT

GeoCenter Møns Klint i Danmark formidler Møns Klints naturhistorie. Centeret udstilling har fokus på interaktivitet og deltagelse af den besøgende og henvender sig i høj grad til børnefamilier. Centeret åbnede i 2007 og er tegnet af PHL Arkitekter. GeoCenter Møns Klint har 3000 indendørs kvadratmeter.

LITTERATURLISTE

Analyse og rapport vedrørende erhvervsforhold i Grønland, Cowi, 2009:

http://www.cowi.dk/menu/NyhederogMedier/Nyheder/Nyhedsarkiv/Documents/Arctic%20business%20network_FINAL2.pdf

Afsmeltning af Grønland og Antarktis kortlægges mere præcist end nogensinde før,

Danmarks Tekniske Universitet, 2012:

www.dtu.dk/Nyheder/Pressemeddelelser.aspx?guid=%7BC9DB1376-87C0-48B9-85A5-A441C-38C4923%7D

Forvaltningsplan for Verdensarvsområdet Qaasuitsup Kommunia & Grønlands hjemmestyre.

Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 10 af 15. juni 2007 om fredning af Ilulissat Isfjord, Grønlands Hjemmestyre 2007:

<http://www.kangia.gl/kl-GL/Forvaltning/~media/Kangia/PDF/Fredningsbekendtgørelse%20dk%20og%20grl/Fredningsbekendtg%C3%B8relse%20Ilulissat%20Isfjord.ashx>

Klimastafetten i Grønland, Grønlands Stift, 2009:

http://groenlandsstift.dk/fileadmin/filer/Biskoppen/BILLED-DAGBOG_fra_KLIMASTAFETTENS_REJSE_I_GRL.pdf

Kongeriget Danmarks Strategi for Arktis 2011-2020, Udenrigsministeriet, Udenrigsdirektoratet (Grønland) og Udenrigsministeriet (Færøerne), 2011:

http://canada.um.dk/da/~media/Canada/Documents/Other/Arktis_Rapport_DA.pdf

Nomination of the Ilulissat Icefjord for inclusion in the World Heritage List, Mikkelsen, Naja & Ingerslev, Torsten, København 2002

Ny folkeskole i Ilulissat, Nanoq:

http://dk.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_infrastruktur/Nyhedsforside/Nyheder_fra_dep_infra/2012/10/ny_folkeskole.aspx

Ordinært Kommunalbestyrelsesmøde, 2012:

http://www.qaasuitsup.gl/da-DK/Politik/Kommunalbestyrelsen/~media/Files/Politik/Referater/Kommunalbestyrelsen/2012/KOM_03_12_ref_DK.ashx

Strategiplan for Visit Greenland 2012-2015. Handleplan 2012,

Visit Greenland:

http://www.greenland.com/en/media/547162/vg_strategi_en-kelts.pdf

Transport, turisme og kommunikation 2009: Statistik Ålborg.

Transport, turisme og kommunikation 2012: Statistik Ålborg.

Turisme i Ilulissat – fakta og potentialer. Version 1. 2013.

Center for Regional- og turismeforskning.

Turismen i tal, Grønlands Statistik og Greenland Tourism and Business Council

Turismestatistik for perioden 1. Oktober 2006-30. september 2011. Grønlands Statistik.

<http://www.stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&link=TU&subthemecode=undefined>

Turismestatistik for perioden 1. Oktober 2007-30. September 2012. Grønlands Statistik.

<http://www.stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&version=201301&link=TU&subthemecode=p2&colcode=p>

UNWTO Tourism Highlights 2012 Edition, UNWTO 2012:

<http://mkt.unwto.org/en/publication/unwto-tourism-highlights-2012-edition>

Årsrapport Royal Greenland A/S, Royal Greenland:

<http://royalgreenland.dk/dk/Om-Royal-Greenland/N%C3%B8gletal/%C3%85rsrapporter.aspx>

Hjemmesider

www.visitgreenland.dk

www.greenland.com

www.stat.gl

www.bank.stat.gl/

www.royalgreenland.dk

INTERVIEWPERSONER

Der er interviewet 32 personer:

Agnes Brá / Direktør for Snaefellstofa
Visitor Center, Island

Anders Stenbakken / Direktør for Visit
Greenland

Arne Niemann / Direktør for
turistincomingbureauet Icecap Tours,
Ilulissat

Erik Bjerregaard / Direktør for Hotel
Arctic, Ilulissat

Espen Andersen / Direktør for World of
Greenland, Ilulissat

Gerd Johanne Valen / Direktør for
Alta Museum – Verdensarvcenter for
Bjergkunst (NO)

John Brekke / Direktør for Norsk
Bremuseum & Ullveit- Moe Senter for
Klimaviten (NO)

Hanne Holm Andersen / Planchef,
Planafdelingen under Forvaltning for
Anlæg og Miljø, Qaasuitsup Kommune,
tiltrådt april 2013

Hans Eriksen / Direktør, Forvaltning
for Børn, Kultur og Fritid, Qaasuitsup
Kommune

Henrik Rafn / Adm. direktør, Qaasuitsup
Kommune

Ingolf Skov / Formand for Grønlands
arbejdsgiverforbund, Ilulissat

Inuuteq Holm Olsen / Direktør for
Udenrigsdirektoratet, Grønland

Jess Svane / Borgmester, Qaasuitsup
Kommune

Kim Hvistendahl / Cowi Greenland

Kent Martinussen / Direktør for Dansk
Arkitektur Center
Kirsten Strandgaard / Tidligere leder af
Ilulissat Bymuseum

Konrad Seblon / Turismekonsulent v.
Qaasuitsup Kommune

Krydstogtselskabet Arctic Umiac Line

Lars Lennart-Sandgreen / Direktør,
Erhverv, Råstoffer og Turisme,
Qaasuitsup Kommune

Mads Thimmer / Direktør for Innovation
Lab

Magga Fencker / Direktør, Forvaltning
for Social, Arbejdsmarked og Erhverv,
Qaasuitsup Kommune

Minik Rosing / Professor v. Geologisk
Museum, København

Michael Binzer / Direktør for Air Greenland

Morten Meldgaard / Direktør for Statens
Naturhistoriske Museum og medlem af nu-
værende bestyrelse for en Isfjordsstation

Naja Habermann / Site Manager v.
Verdensarvsområdet Ilulissat Isfjord

Naja Mikkelsen / Forsker i glaciologi
v. GEUS og medlem af nuværende
bestyrelse for en Isfjordsstation

Nick Nielsen / Direktør, Forvaltning for
Anlæg og Miljø, Qaasuitsup Kommune

Nils Natorp / Direktør for GeoCenter
Møns Klint (DK)

Ole Gamst Pedersen / Leder af Ilulissat
Kunstmuseum

Peter Hase / Direktør for NaturBornholm,
Danmark

Thomas Gaarde Madsen / Tidligere plan-
chef, Planafdelingen under Forvaltning
for Anlæg og Miljø, Qaasuitsup
Kommune, fratrådt april 2013

Tommy Kanstrup / Direktør for Hotel
Icefiord, Ilulissat

Ulla Tofte / Direktør for Golden Days,
København

Realdania